ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 4 (8. 202) ◆ 1993 йил 7 январь, пайшанба ◆ Нархи 5 сўм

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Вазирлар маҳкамаси «1993-1994 йилларда янги ерларни ўзлаштириш ва қадимдан суғориладиган ерларни таъмирлашга доир шошилинч чоралар тўғрисида» қарор қабул қилди.

● Тошкентдаги «Медиз» заводи лойиҳа қувватига эришди. Бу ерда 1992 йилда юз миллион дона бир марта қўлланувчи шприц ишлаб чиқарилди. Келгусида завод қувватини икки бараварга ошириш мўлжалланмоқда. Шунингдек, Наманганда ҳам йилига 100 миллион дона шприц ишлаб чиқариладиган янги завод қурилиши бошланди.

● Бухорода вилоят фаолларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда вилоят аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари ва кундалик зарур моллар билан таъминлаш масалалари муҳокама этилди.

● Наманган вилоятида бу йил маҳалла комитетларининг кўрик-танлови ўтказиладиган бўлди. Энг яхши маҳалла комитетларини рағбатлантириш учун вилоят бюджетидан 1 миллион сўмдан кўпроқ маблағ ажратилмоқда.

● Қорақалпоғистоннинг Тахтакўпир районида Германиянинг «Рас-Прейсаг» фирмаси ҳамкорлигида соатига 100 кубометр сув тозалаб берадиган иншоот қурилиши бошланди. Германия Қизил Хоч жамияти бу қурилиш учун 4,5 миллион марка ажратди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Озарбайжон Президентининг қарори билан Қорабоғда қуролли тўқнашувлар яна кучайиб кетганлиги сабабли бу ҳудудда фавқулодда ҳолат жорий этилди.

● Украинада бундан буён энди бирорта ташкилот, шу жумладан давлат ташкилоти ҳам республика ҳудудидан ташқарига қимматбаҳо металл ва тошларни, нефть, газни олиб чиқиши, шунингдек махсус комиссия қарорисиз электр энергияси ва ёғоч-тахтани экспорт қилиши мумкин эмас. Ҳукумат ана шундай қарор қабул қилди.

● Россияда жиноий гуруҳлар билан тил бириктирганликлари учун ҳозирнинг ўзида 1541 нафар амалдорга нисбатан жиноий иш қўзғатилди.

● Россия Олий Кенгашидаги мухолифатчи кучлар Россия билан АҚШ Президентлари яқинда имзолаган стратегик ҳужум қуролларини қисқартириш тўғрисидаги шартномани ратификация қилиш мумкин эмас, деб баёнот бердилар.

ХОРИЖДА

● Польшадаги Мелец шаҳрида бу ердаги транспорт машина-ускуналари заводи билан «Ўзавтотаъмирлаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси ўртасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида Шартнома имзоланди. Унга кўра Тошкентдаги 1-автомобиль таъмирлаш заводида «Икарус» автобуслари учун двигателлар ишлаб чиқаришга ихтисослаштириладиган қўшма корхона ташкил этиладиган бўлди.

● Туркия Республикаси Трабзон бандаргоҳи орқали Ўзбекистонга 11 минг тонна турк чойини жўнатишга киришди.

● Икки мингинчи йилга бориб Японияда ҳозир дизель ёнилғисида ишлаётган юк машиналари ва автобусларининг 90 фоизига яқини атроф-муҳитга зарар келтирмайдиган транспорт воситаларига алмаштирилиши кўзда тутилмоқда.

● Афғонистон мужоҳидларининг Покистондаги ваколатхоналари ёпилмоқда. Бу ҳар икки мамлакатдаги вазиятни барқарорлаштириш мақсадида қилинмоқда.

● Оқ уйнинг расмий вакили АҚШ маъмуриятига Ироқ ракеталарини мамлакат жанубига кўчираётганлиги маълумлиги ҳақида баёнот берди.

● «Кароматчи»лар 1992 йилда ГФР канцлери Гельмут Коль истеъфога чиқади, Михаил Горбачев АҚШ фуқаролигини олади, Оқ уйда ёнғин бўлади, деган эдилар. Лекин бу «фол»ларнинг бирортаси тўғри чиқмади. Айни пайтда «кароматчи»ларнинг биронтаси Билл Клинтон АҚШ Президенти этиб сайланишини билолмади.

ЮНУСОБОД РАЙОНИ

* Янгиликлар, воқеалар, хабарлар

«МАҲАЛЛА» ДАСТУРИ БАЖАРИЛМОҚДА

Район ҳудудида жойлашган 26 та маҳалла ва 22 мавзени ободонлаштириш, маданий-маиший шароитлар яратишга, айниқса, катта эътибор берилаяпти. Шуни алоҳида таъкидлаш зарурки, «Маҳалла» дастурини бажариш учун ҳар бир маҳаллада қилинадиган ишлар ҳамда бу вазифаларни бажарувчи корхона, ташкилотларнинг номи, муддати аниқ белгилаб чиқилган.

Шу йилнинг ўзида деярли барча маҳалла ва уй комитетлари учун маданий-маиший ҳамда тарбиявий ишлар олиб боришга мўлжалланган жойлар ажратиб берилди. Айни пайтда Уста Ширин маҳалласида қурилаётган замонавий марказда новвойхона, дорихона, сартарошхона, маҳалла идораси, кексалар учун номозхона бўлади. Бу қурилишга 12 миллион сўмга яқин маблағ сарфланади.

— Ҳокимиятдагиларга раҳмат, маҳаллаларимиз обод, гўзал, барча шарт-шароитлар мавжуд бўлишига эришилмоқда, — деди биз билан суҳбатда «Кулол Қўрғон» маҳалла комитетининг раиси Абдумалиқ Абдиев. — Ҳудудимиздаги 380 хонадонда 2 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. Хонадонларимизга газ, водопровод киритилган. Эндиликда район ҳокими Рустам Калонов шаҳар Кенгаши депутати сифатида канализация ўтказиб бераяпти. Ҳозирги кунда Нишон Мусаев, «Артель», «Чорикор» кўчаларига қувурлар ётқизилаяпти.

Биргина бу ерда эмас, Мирза Юсуф, Фирдавсий, «Гидростанция» ва бошқа маҳаллаларга канализация ўтказиш мақсадида 4 миллион 694 минг сўм маблағ ажратилди.

«Маҳалла» дастурини бажариш район раҳбарларининг доимий эътиборида. Янгиариқ, Шодлик, Бодомзор, Қизил Деҳқон маҳаллаларида новвойхона, Аҳил, Фирдавсий маҳаллаларида сартарошхона, барча мавзеларда эса тўйхоналар қурилиб ишга туширилди.

Бундай хайрли ишларни кўплаб таъкидлаш мумкин. Бугунги кунга келиб маҳалла ва мавзеларни ободонлаштириш, бу масканлардаги ижтимоий аҳволни яхшилаш мақсадида 3 миллион 533 минг сўм маблағ сарф этилди.

Ҳокимият томонидан «Маҳалла» дастури бўйича бу йилги бажариладиган ишлар кўлами ҳам режалаштириб қўйилди.

Шавкат САЪДИЕВ.

«Чевар» акционерлик жамиятига қарашли кичик корхонанинг 2-цехида ҳозирги кун талабига жавоб берадиган маҳсулотлар тайёрланяпти. Бунда айниқса буюртмаларни пишиқ-пухта қилиб бажаришга эришаётган Карима Асомова, Ризхи Ҳошимова ва Дилбар Обидоваларнинг қўшаётган ҳиссаси катта бўляпти.

СУРАТДА: уч илғор тикувчини кўриб турибсиз.

Ҳолмат Мирзакаримов сурати.

Қисқа сатрларда

⊙ Районда ишлаб чиқариш билан 18 саноат корхонаси, 224 та ширкат, 304 та кичик корхона, 7 та қўшма корхона ва 18 та ассоциация шуғулланмоқда.

⊙ Нафақага чиққанлар ва бошқа табақадаги фуқароларнинг 3640 нафарига қарилик, ногиронлик ва боқувчисини йўқотганлиги учун нафақалар ҳамда 2537 та ижтимоий нафақалар тайинланди. Ўртача нафақа пули 2000 сўмга етказилди.

⊙ Ўтган йилнинг ўзида 259 та оила уй-жой билан таъминланди. Ҳокимият ташаббуси билан капитал таъмирлашга муҳтож квартиралардан 60 таси номинал нархда сотилиб, яшаш шароити яхшиланди.

⊙ 21-болалар уйини таъмирлаш ва қайта тиклаш мақсадида район бюджети, корхона ҳамда ташкилотлар ҳисобидан 17 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. Оқибатда мазкур муассаса таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди.

* Янгиликлар, воқеалар, хабарлар

Ёшлар Иттифоқи — катта таянч

МАВҚЕНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЙЎЛИДА

Район Ёшлар Иттифоқи комитети шу кунларда кўпгина хайрли ишларни амалга оширмоқда. Талаба ва ўқувчи-ёшлар билан ишлаш бўлимининг мудири Ҳусан Қурбонов биз билан суҳбатда шундай деди:

—Ҳозиргача сафимизга 14 мингга яқин йигит-қизлар қабул қилинди. Аксарият ёшлар Тошкент давлат юридик институти, Автомобиль йўллари институти, Тошкент электротехника, алоқа институти ва бошқа олий ўқув юрларида таҳсил олишаяпти. Уларга кўпгина қулайликлар яратилган. Масалан, Тошкент юридик институти бўйича дам олиш уйларига 36 та йўлланма берилди. Улардан 85 фоизи бепул. Тошкент педиатрия институтининг 145 талабасига 20 минг сўмдан ортиқ маблағ ижтимоий ёрдам сифатида ажратилди. Олий ўқув юртларининг ижарада яшовчи талабаларига 100 сўмдан хонадон учун, 18 сўмлик талон билан бирга 50 фоиз тушлик пули тўланмоқда.

Шуни таъкидлаш зарурки, Ёшлар Иттифоқи йигит-қизларнинг бўш вақтини унумли ўтказишга ҳам алоҳида эътибор бераяпти.

Алишер МАМАТОВ.

Ижтимоий ҳимоя — амалда

Эътиборга қараб даромад

«Юлдуз» бирлашмаси жамоаси ўтган йил якунларига кўра 180 миллион сўмдан ортиқ соф фойда олди. Бундай ютуқларнинг асосий омилларидан бири ишчи-хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилишга алоҳида эътибор берилаётганидир.

Шуни айтиб ўтиш зарурки, ишчиларнинг ҳозирги кундаги ўртача ойлиги 9—10 минг сўмни ташкил қилмоқда. 20 минг сўмгача маош оладиганлар ҳам бор. Бозор иқтисодиёти шароитида қўллаб-қувватлаш мақсадида ҳар бир ишчига бир кунлик овқат учун 50 сўмдан, ишга келиб-кетиш учун эса 20 сўмдан йўл ҳақи ажратилаяпти.

— Жамоамизда кўп йил ишлаб, ҳозирги кунда қарилик гаштини сураётган кекса отахону онахонларимизни бугунги қийин шароитда ижтимоий ҳимоя қилишга катта эътибор бераяпмиз, — дейди биз билан суҳбатда бирлашма директорининг ўринбосари Тоҳир Собитович. — Уларнинг ҳолидан хабар олиб туриш учун касаба уюшма томонидан ходимлар тайинланган. Нафақахўрларга моддий ёки бошқа томондан ёрдам берилаяпти.

Ўктам АБДУРАҲМОНОВ.

«КОИНОТ»ДА ХОРИЖЛИКЛАР

Шаҳримизнинг Юнусобод даҳасида жойлашган телеминорани ким ҳам билмайди, дейсиз. Бу ердан республика «ойнаи жаҳон»ига турли кўрсатувлар узатилади. Бундан ташқари «Коинот» ресторанида ҳордиқ чиқариб, пойтахтимиз жамолини томоша қилиш мумкин. Бошқа ресторанларга қараганда бу ерда тановул қилиш бирмунча арзонроқ. Бир кишига 130 сўм тўланади. Шундан 120 сўми овқатланиш учун, 10 сўми эса кириш паттасига ажратилади. Шаҳримиз аҳолисидан ташқари кўпинча Ботаника боғи, Чинобод дам олиш масканларида дам олаётганлар шартнома асосида ташриф буюришаяпти. Шунингдек, турли вилоятлар ва қўшни Қозоғистон республикасидан келувчи меҳмонлар ҳам талайгина.

Шуни алоҳида таъкидлаш зарурки, Ўзбекистон Республикаси ўз мустақиллигини қўлга киритгач Америка, Франция, Германия, Хитой, Туркия ва бошқа хорижий мамлакатлардан сайёҳлар «Коинот»га қизиқиб қолишди. Албатта, уларни кўнгилдагидек кутиб олиш, яхши кайфият улашиш учун барча шароитлар муҳайё.

— Бозор иқтисодиёти туфайли илгаригига қараганда одамлар кам келишаяпти, — дейди ресторан директорининг ўринбосари М. Алиева. — Бунга бир томондан жамоат транспортларининг тўхташ жойи анча узоқ эканлиги ҳам ўз таъсирини кўрсатмоқда. Биз аввал Тошкент ресторанлар трестига бўйсунар эдик. Янги йилдан бошлаб мустақил иш юрита бошладик.

Хўш, келгуси режалар қандай, деган саволнинг туғилиши табиий. Яқин келажакда дарвозадан кираверишда тижорат дўконлари ва меҳмонларга яхши кайфият бағишловчи паннолар ўрнатилади. Шунингдек, спорт мажмуи қурилиши мўлжалланаяпти. Ресторандаги миллий таомларнинг сифати яхшиланиб, имкони борича тури кўпайтирилади.

Алижон МУСТАФО ўғли.

Тошкент асбобсозлик заводи жамоаси белгиланган режаларни ортиғи билан бажариш ҳамда халқ истеъмоли молларини кўпроқ ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор бераётир. Цехларда бўлган киши иш жараёнининг бир маромда бораётганини кузатиши мумкин. Мазкур корхонада меҳнат қилаётган Т. Имонжонов белгиланган нормаларни доимо 1,5 бароборга етказиб бажаради. Ўн етти йилдан бери ўз касбини ардоқлаб келаётган бу ишчи бир неча дастгоҳларини бошқармоқда.

СУРАТДА: Т. Имонжонов.

Андрей Пишненко сурати.

Энг афзали — тотувлик

ИЛДИЗИ АСРЛАРГА ТАҚАЛАДИ

— Биз азалдан бир-биримизга қиз бериб, ўғил уйлантириб, қуда-анда бўлиб келган халқмиз. Урф-одатларимиз, маданияту санъатимиз ҳам ўхшаш. Шу боис ўзбеклар яшаётган масканларда тўпланган тажрибаларни ўрганиб, ўзимизда қўллаш учун келдик...

Бундан икки йил аввал қардош Тожикистон республикасининг Хўжанд шаҳридан ташриф буюрган бир гуруҳ меҳмонлар сафидаги шаҳар маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгашининг раиси Эргаш Неъматовнинг айтган бу сўзларини ҳали унутганимиз йўқ. Шундан бери бу шаҳар билан Юнусобод райони ўртасида мустаҳкам дўстлик алоқалари ўрнатиб келинаяпти. Учрашувдан сўнг, орадан кўп вақт ўтмай Хўжанд шаҳар Кенгашининг таклифига биноан райондаги бир гуруҳ фаоллар қўшни республикага ташриф буюришди. Улар тожик дўстларимизнинг турмуш тарзи, урф-одатлари билан яқиндан танишдилар. Хўжанд шаҳри ва Юнусобод райони ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва қардошликни янада мустаҳкамлашга мўлжалланган шартнома тузилди. Мустақиллигимизнинг бир йиллиги нишонланиши арафасида эса Хўжанд шаҳридан вакиллар келиб, байрам билан қизғин қутлашди.

Қозоғистон Республикасининг Туркистон шаҳри билан ҳам дўстлик алоқалари мустаҳкамланиб бораяпти. Шу йил июль ойида 50 нафар отахонлар, уруш ва меҳнат кексалари, маҳалла фаоллари давлат ва маданият арбоби Хўжа Аҳмад Яссавийнинг юртига бориб келишди. Бу ташриф қардошлик ришталарини мустаҳкамлаш, қадимий қадрқиммат, оға-иничилик, кўп жиҳатдан узилиб кетган ва йўқолиб бораётган қадриятларни тиклашга қаратилган эди. Шу мақсадда шартнома тузилди. Унга кўра шаҳар фаоллари ноябрь ойида районга меҳмон бўлиб келишди. Учрашув чоғида бундан кейинги қилинадиган ишлар аниқ белгилаб олинди.

Ўзбекистон мустақил бўлгач хорижга кенг йўл очилди. Район фаоллари шу кунларда Хитой Халқ Республикаси, Пекин шаҳри Шютень райони вакиллари билан учрашиб, дўстлик алоқалари ўрнатиш бўйича музокаралар олиб боришаяпти.

Самад ШОДМОНОВ.

• Янгиликлар, воқеалар, хабарлар • Янгиликлар, воқеалар, хабарлар

* Янгиликлар, воқеалар, хабарлар

Шаҳар хўжалиги мавзуида

ҚИШНИНГ БИРИНЧИ СИНОВИ

Инсон табиати қизиқ. Ёзда қишни, қишда ёзни кўмсаб қолади. Куни кеча қиш кечикаётганлигидан шикоят қилиб тизза баравар қор ёғишини орзулаб юргандик. Ноламиз ижобат топиб, кеча тушга яқин Тошкентда қор ёға бошлади. Кечга бориб у қалинлашди.

Эрталаб шовқин-сурондан уйғониб кетдик. Нима бўлди экан, деб деразадан кўчага қарасак иккита енгил машина тўқнашиб кетибди. Машина бу ёқда қолиб ҳайдовчилар росмана бир-бири билан муштлашяпти. Кўриб ажратмаслик инсофдан эмас, ташқарига отландик.

— Ҳой, ҳой, қўйинглар, уят бўлади.

Уч-тўрт киши ёрдамида йигитларни аранг ажратдик.

— Нима бўлди ўзи?

— Кўрмаяпсизми — гап бошлади улардан бири қон тупуриб, — тўғри йўлдан келиб чапга бурилмоқчи бўлиб турсам, мана бу номард орқамдан келиб урилса бўладими?

— Тормоз ушламаса мен айбдорми? Кўраяпсан-ку кўчани муз босганини.

Ҳайдовчиларни аранг келиштирдик.

Кўп ўтмай 91-йўналиш бўйлаб қатновчи автобус бекати одамларга тўлди. Ишга кечикаётган йўловчилар безовта, дам-бадам соатига қарашади. Қани энди биронта машина кўринса. Тоқати тоқ бўлган бир киши ғўлдирайди:

— Қор ёғди дегунча мана шу аҳвол. Транспорт қатнови мушкуллашади.

— Қишга тайёргарлик ҳақида ёзнинг ярмидан бошлаб бонг урамиз. Тайёргарлигимиз қанақа эканлигини битта қор ёғиши кўрсатиб берди.

Бошқа жойларда аҳвол қандай экан? Мана шу савол бизни тонг чоғи сафарга чорлади.

Машинамиз атак-чечак қилиб йўлга чиқди. Аҳмад Дониш кўчасидаги қорлар мутлақо тозаланмаган. Шунинг учун ҳам қатнов оғир. Машиналар зўр-базўр юрибди. Улар одам тўла бекатларда тўхтамай ўтишади. Тўхтаганлари ҳам бу ердаги қор ва яхмалакдан юролмай жойида қотади.

Бу чоғроқ кўча бўлгани учун қор тозаловчилар эътиборидан четда қолгандир, балки катта магистрал кўчаларда аҳвол яхшидир? Шундай ўй билан Амир Темур кўчасига чиқдик. Афсус бу ерда ҳам қор ва яхмалакни тозалаш ҳеч кимнинг хаёлига келмабди.

Телеминора олдидаги Анҳор суви устида кўндаланг бўлиб қолган 60-маршрутда қатновчи автобус ҳайдовчисини учратдик.

— Нима гап? — сўраймиз ундан.

— Худо бир сақлади, акалар. Ичи тўла одам билан сувга шўнғиб кетишимга оз қолди. Шошилиб бироз тезроқ келаётган эканман шекилли, бирдан тормоз босганимни биламан, балонлар сирпаниб жилов бермай қўйди. Аранг тўхтатиб қолдик.

— Қишда кўчаларни тозаламаслик одат тусига кириб қоляпти. Мутасаддилар • озгина қор ёғди, бир зумда эриб кетади, шунга ҳам ўзимиз ва одамларни безовта қилиб ўтирамизми, деб ўйлашган бўлишса керак, — Ҳайдовчининг гапини илиб кетди ўрта ёшлардаги йўловчи. —Яқинда мен Қозон шаҳрида бўлдим. Кечаси билан қор ёғиб чиқди. Эрталаб кўчага чиқсам ҳаммаёқ саранжом-саришта. Гўё кўчаларга мутлақо қор тушмагандек. Суриштирсам бу ерда одат шунақа экан. Қор ёғдими, кечаси кўчаларга белгиланган фаррошлар ва техникалар чиқиб тонг отгунча теварак-атрофни тозалаб чиқишаркан. Транспорт қатнови ҳам маромида. Қани энди бизда ҳам шунақа тартиб ўрнатилса?

Кейин «Олой» бозори, «Дўстлик» меҳмонхонаси, «Инқилоб хиёбони»ни босиб ўтиб Қўйлиқ томон бурилдик. Ҳатто мана шу марказий кўчалардаги қор ва яхмалаклар ҳам тозаланмабди. Музликдан сирпаниб йўл чеккасига чиқиб қолган машиналар «ёрдам» талаб. Бекатлар эса йўловчиларга тўла. Улар совуқдан дилдираб автобус кутишяпти.

— Олдин ҳарқалай яхши эди, — дейди Жуковский бекатида 12-автобус келишини интиқ кутаётган Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчиси Мурод Қодиров. — Бунақа кунларда ишдан кечикса автобус кутмай таксига чиқиб кетаверардик. Ҳозир таксига ўтириб бўлмаса, нархи осмонда. Олдинги 3 сўмлик жойга 300 сўм, 5 сўмлик маконга эса 500 сўм олади.

«Гуруч» бозори бекатида турган йўловчилардан қанчадан бери автобус келмаётганини сўраганимизда улар бизни (бирор бошлиқ фаҳмлаб) талаб кетишди.

— Ахир бу қанақаси. Бир соатлаб машина куттирасизларми шунақа совуқ кунда?

— Ҳайдовчи бечораларга ҳам осон тутиб бўлмайди. Бунақа сирпанчиқ йўлда юрак ҳовучлаб руль бошқаришади.

— Ҳеч бўлмаса йўлларни қордан тозалаттириб қўйсаларинг бўлмайдими? Ахир «Автодормехбаза»нинг машиналари қани? Қачон ишлатасизлар уларни?

— Арзимас қорга шунчалик бўлса эртага росмана қишда ишга боролмай уйда ўтирарканмиз-да. Унда бола-чақамизни ким боқади?

Теварак-атрофдан қордек ёғаётган бу таъналарга нима деб жавоб беришга ҳам ҳайрон эдик. Индамайгина машинага ўтириб жўнаб қолдик. Орқамиздан кимнингдир овози эшитилди.

— Ана шунақа-да, тўғри гап туққанингга ёқмайди. Додимизга етмай машинага уришади ўзларини. Қани энди мана шунақа кунда улар ҳам автобусда бир юриб кўришса эди, йўл азоби қанақа бўлишини ўшанда билишарди.

Шу куни 33-поликлиника бекатидан 85-йўналишдаги автобусга ўтирган ўртоғимиз йўл таассуротларини ҳикоя қила туриб, ўша автобус йўллардаги қор ва яхмалаклар тозаланмагани учун охирги Истиқлол бекатигача аранг бир соатда етиб келганлигини айтиб берди.

Биз ҳам ишни охирига етказиш мақсадида Қўйлиқ бозоридан яна тўппа-тўғри Юнусободга, 91-автобуснинг сўнгги бекатига қайтиб келдик. Марказий чорраҳаларга енгил-елпи туз сепилганини ҳисобга олмаганда соат 8 бўлса ҳамки, йўллар ҳамон қордан тозаланмаганди.

Юнусободнинг 15-даҳасида яшовчилар 91-автобус бекатида ҳали бунақа тумонат тўпланганини кўришмаган. Қарангки, икки соат давомида бирорта автобус келмабди.

— Бундан бир соат олдин битта 91-автобус кетди. Шундан бери машина йўқ, — дейишади йўловчилар зорланиб.

Ушбу воқеа сабаб хаёлимизга бутун шаҳар бўйича бугун қанча одам ишга кечикди экан, деган савол келиб қолди. Афсус бу рақамни аниқ келтиришнинг иложи йўқ албатта. Шунинг учун 3 минг кишилик жамоага эга бўлган бир йирик корхона бошлиғи билан телефонда боғланиб ундан бугун қанча ишчи ва хизматчи ишга кечикканлигини зўр-базўр билдик.

— Лекин корхонамиз номини газетада ёзмасангизлар айтаман. Бўлмаса бошлиқлардан балога қоламиз, — деди у бизга писанда қилиб.

Шундай қилишга ваъда бердик. Тахминий ҳисоб-китобга кўра шу куни корхонанинг 60 га яқин ишчиси 5 минутдан ярим соатгача ишга кечикиб келибди. Баҳона битта: йўлларда транспорт йўқ. Ана энди шаҳримизда қанча корхона бору уларнинг қанча ишчилари бугун ишга кечикиб келганлигини тахминан хулосалаш қийин бўлмаса керак. Ўйлаймизки, қишнинг бу биринчи синовидан ҳамма ўзига тегишли хулоса чиқариб олади.

Маҳмуд ОРИПОВ.

* *ХДП: район ташкилотларида*

ВАҚТ КУТИБ ТУРМАЙДИ

Ўзбекистон Республикаси тўла мустақилликка эришишида бундан уч йил олдин қабул қилинган Давлат тили ҳақидаги Қонуннинг катта роль ўйнаганлигини эътироф этиш жоиз. Бу Қонун кучи шундаки, халқимизнинг унутилаёзган маънавий қадриятлари, урф-одатларини тиклашда қўл келди.

Яқинда Ўзбекистон ХДП Юнусобод район кенгаши ижроия бюросида «Ўзбекистон ХДП Юнусобод район кенгашининг Давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш ва район бошланғич партия ташкилотларида партия иш қоғозларини юритишга амалий ёрдам кўрсатиш бўйича иши ҳақида»ги масала кўриб чиқилди.

Юнусобод район ҳокимлиги, ХДП район кенгаши ва партия ташкилотлари, район кенгаши ижроия қўмитаси, унинг бўлимлари, бошқармалар, муассасалар, корхоналар, ўқув юртлари шу қонунни амалга ошириш борасида ибратли ишларни бажаряптилар. Райондаги кўпгина корхоналар ўз фаолиятларини давлат тили асосида ташкил қилганлар. Иш қоғозлари, ахборотлар, эълонлар, аҳоли учун зарур маълумотлар, йиғилишлар ўзбек тилида ўтказилмоқда.

Рус тилида сўзлашувчи аҳолининг давлат тилига ўтиши даври учун мослашуви назарда тутилиб, ўзбек тилини ўргатиш яхши йўлга қўйилди. Айниқса, мактаб ва мактабгача тарбия муассасаларида олиб борилаётган ишлар таҳсинга лойиқ.

Бироқ, бу зарур қонунни белгиланган муддатларда амалга оширишни кечиктирувчи сезиларли камчиликлар ҳам йўқ эмас. Давлатнинг Ўзбекистонда яшовчи барча халқ ва элатларнинг тилларига ҳурмат билан муносабатда бўлишини таъминлаш (1-модда), давлат тилини туб бўлмаган халқлар вакилларига ўқитиш (4-модда) бўйича мажбуриятлари тўлиқ бажарилмаяпти.

Рус тилида сўзлашувчи аҳолининг бир қисмида давлат тилини ўрганиш истаги йўқлиги кузатилмоқда. Айрим корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар раҳбарлари «Давлат тили ҳақида»ги қонун талабларини, 4, 5, 7, 9, 29 моддаларни етарли даражада амалга оширмаяпти.

Вақт эса шиддат билан ўтиб боряпти. Қонунда белгиланган барча муддатларга ҳам қисқа фурсат қолди. Шунинг учун амалий ишни жонлантириш зарур. Вақт кутиб турмайди.

Ўзбекистон ХДП Юнусобод район кенгаши ижроия бюроси йўл қўйилган камчиликларни, кўзга ташланаётган салбий ҳодисаларни бартараф қилиш мақсадида тегишли қарорлар қабул қилди.

Эркин ЭҲСОНОВ.

* *Уй-жойларни хусусийлаштириш қандай бормоқда?*

ФУҚАРОЛАР КЎМАГИГА МУҲТОЖМИЗ

Аҳолининг уй-жойларини хусусийлаштириш бозор иқтисодига ўтишнинг асосий шартларидан бири эканлигини эътироф этган ҳолда таҳриририятимиз шаҳримиз районларида хусусийлаштиришнинг боришини батафсил ёритиб боришга ҳаракат қилмоқда. Жумладан, яқинда биз Миробод район хусусийлаштириш бўлими бошлиғи Марс Замилович Хуснулин ҳузурида бўлиб, унга бир неча савол билан мурожаат қилдик.

— Сиз раҳбарлик қилаётган бўлим хусусийлаштириш арафасида қатор тадбирлар режалаштирган бўлиши табиий. Уларнинг бугунги кундаги кўриниши қай ҳолда, шу ҳақда сўзлаб берсангиз!

— Бизнинг районда ҳаммаси бўлиб 17 минг уй бор. Шулардан 12 минг 500 таси хусусийлаштирилиши лозим. 5 мингга яқини эса (ётоқхона, таъмир талаб уйлар) бундан мустасно. Ана шу хонадон эгаларининг 11 минг 700 тасидан ариза қабул қилдик. Бу районимиз ҳудудидаги уйларнинг 94 фоизи демакдир. Шу кунга қадар эса уларнинг 1 минг 400 тасига уй-жойларнинг тўла ҳақ-ҳуқуқли хўжайини эканликлари тўғрисидаги ордерлар топширилди.

— Айтайлик, фуқаро уйини хусусийлаштириш истагида ариза топширди. Унинг қўлига ордер келиб теккунга қадар қанча муддат кутишига тўғри келмоқда!

— Аввалига буларнинг барчаси учун камида бир-бир ярим ой кетаётганди. Ҳозир ишларимизни анча йўлга қўйиб олдик. Шунинг учун ҳам фуқароларнинг барчаси узоғи билан икки-уч ҳафта мобайнида қўлларига ордер оляптилар. Лекин масаланинг бошқа жиҳати ҳам борки, бунда биз талабалар, ташаббускор, жамоатчи фуқароларнинг кўмагига муҳтожмиз. Агар улар ордерлар ёзишда биздан ёрдамларини аямаганларида ишимиз янада жадаллашган бўларди.

— Қабулингизга киришдан олдин йўлакда навбат кутиб турган кекса аёллар билан ҳамсуҳбат бўлгандик. Уларнинг аксарияти қўл учида кун кечираётгани боис уй-жойини сотиб олиш имконига эга эмас экан...

— Мақсадингизни англадим. Бўлимингиз уларга қандай ёрдам бериши мумкин, демоқчисиз-да? Очиғи, ҳар куни ўнлаб нафақахўрлар айнан шу савол билан мурожаат қилиб келадилар. Қўлимиздан нима ҳам келарди? Яхшиси, улар илгари ишлаган корхона ёки ташкилотларидан мадад сўрасалар мақсадга мувофиқ бўларди. Ёхуд яна бир йўли, нафақахўрларимиз уйларида имтиёзли ижарачи сифатида яшайверадилар. Лекин, алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман, ҳеч ким ҳеч қачон уй-жойини хусусийлаштирмагани учун кўчаға чиқариб ташланмайди.

— Таҳририятимизга Ленин кўчасидаги 73, 75-уйларда истиқомат қиладиган фуқаролар ариза топширганларига бир неча ой бўлишига қарамай, ҳамон хонадонлари нархини билолмаётганликлари ҳақида шикоят қилмоқдалар...

— Тўғри, шундай ҳол рўй берганди. Лекин бу ерда на бизнинг, на фуқароларнинг айби бор. Чунки ана шу уйларни қурган бинокорлар айрим ноаниқлик, чалкашликларга йўл қўйган эканлар. Ҳозирги кунда барча камчиликлар бартараф этилди. Яқин кунларда уйларнинг нархи ҳам аниқ бўлиб қолади. Шуни ҳам айтиб ўтиш жоизки, мабодо баъзи сабабларга кўра уйлар нархини аниқлаш янги йилга қадар чўзилиб кетса ҳам бу тўловга таъсир кўрсатмайди, энг. асосийси ариза шу йил топширилган бўлса бас.

— Муштарийларимизга қандай тилакларингиз бор!

— Ёлғиз тилагим бор, — барча фуқароларимиз тез кунлар ичида ўз уйларининг ҳақиқий эгаларига айлансинлар.

**Суҳбатдошлар:
Шайдо ЗОКИРОВА,
Шуҳрат ЗОКИРОВ.**

Охунбобоев номидаги бош кийимлар фабрикасининг 2-цехида салкам 6 йилдан бери меҳнат қилаётган Сайёра Эшонқулова бугунги кунда цехнинг фахри саналади. У фабриканинг энг яхши тикувчилари қаторидан ўрин олди.

Сергели районидаги 12-автокорхонага қарашли 58-йўналишдаги автобуснинг ҳайдовчиси Игорь Гарбузов беш йилдан буён талафотсиз меҳнат қилишга эришди. Бундан ташқари эҳтиёт қисмларни тежаб ишлатиш ва ёқилғини иқтисод қилишда ҳам бошқаларга ўрнак бўлмоқда.

СУРАТЛАРДА: Сайёра Эшонқулова ва Игорь Гарбузовлар.

Андрей Пишненко суратлари.

* *Ризқ-рўз улашаётганлар*

НОНДЕК ТАНСИҚ

ШУНДАЙ корхоналар борки, уларнинг фаолияти ҳақида матбуотда кам ёритилади. Агар ҳозир оқшомхонларга Тошкентдаги 1-макарон фабрикаси тўғрисида сўз бошласак, шубҳасиз баъзилар: «Шаҳримизда шундай корхона ҳам бор эканми?» дея таажжубга тушишлари ҳам мумкин. Чунки бу ишлаб чиқариш ҳам кўпдан бери «унутилган» корхоналар қаторига киради. «Ҳеч бўлмагандан кеч бўлгани яхшироқ», деган нақлга амал қилиб, янги йил бошида шу фабрикада бўлдик. Қолаверса бу кунни танлаганимиз ҳам бежиз эмас. Бозор иқтисодиёти даврида аҳолини энг биринчи ўринда озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш муҳим ўрин тутишини ҳисобга олиб шундай қилдик. Чунки кундалик эҳтиёж учун нон маҳсулотлари қандай зарур бўлса, макарон турлари ҳам шундай зарур.

Бу мўъжазгина корхонанинг ўзгалардан фарқи шуки, у тинимсиз ишлайди. Ҳамшаҳарларимизни сифатли макарон ва вермишель маҳсулотлари билан таъминлаш учун кечани кеча, кундузни кундуз демайди. Корхона ишчилари ҳам ишлаб чиқариш цехидаги агрегатларнинг бир маромдаги овозига ўрганиб кетишган. Шунақа шовқин-суронда ҳам улар бир-бирлари билан бемалол мулоқотда бўла олишади. Лозим пайтда имо-ишора билан ҳам тил топишишади.

Уста Зироат Саидмуҳамедова бизни дастлабки жараён билан таништиради. Ўрта ёшли бу аёл ўз касбини шу қадар ўзлаштириб олганки, у конвейер турларидан тортиб, барча машиналарнинг ишлаб чиқариш қувватларигача ном-ма-ном айтиб бера олади.

— Санобархон, қаранг, иссиқлик қуввати нормадагидан ошиб кетибди, — йўл-йўлакай танбеҳ беради у хамир қорувчи аёлга.

Дарвоқе, Зироатхонга бу иш ота касб. Унинг отаси Муслим аканинг суяги шу корхонада қотган. Оддий ишчиликдан фабрика раҳбари лавозимигача кўтарилган инсон.

— Ёшлигимда отамга эргашиб фабрикага келардим. Қарангки, ўшанда тақдирим шу корхона билан боғланишини хаёлимга келтирмаган эканман. Ўрта мактабни битиргач ўйланиб қолдим. Очиғи, шу ерда хамирга қорилиб ишлашни, мижозларга кўпроқ макарон маҳсулотлари етказиб беришни ҳар қандай ўқиш-у, ишдан афзал кўрдим. Уйдагиларга ҳам фикрим маъқул келди. Ўша-ўша шу ерда ишлайман.

Ишлаб чиқариш жараёнини бир зум кузатамиз. Ҳозиргина машинада келтирилган унлар махсус элаксимон идишларга ағдарилади. Тайёр элангаң ун бункерга тушади. Ундан хамир қориш қозонига ўтади. Меъёрида сув қуйилгач, автоматлар хамир қоришга тушади. Улар бир вақтнинг ўзида бир нечта жараённи бажаришади. Туз ҳам, ачитқи ҳам меъёрда солинади. Оби-тобиға етган хамирлар махсус қурилмага ўтади. Энди бу ерда унга шакл берилади. Тайёр макарон ва вермишель қурилмадан оқиб чиққач, кесувчилар томонидан маълум узунликда қирқиб тартибга солинади. Кейин кочвейер орқали қуритиш хонасига ўтади.

Бу мураккаб вазифани бажариш учун унчалик ишчи кучи ҳам талаб қилинмайди. Ҳаммаси бўлиб 10—15 чоғли одамлар хизмат қилишади унга. Бироқ бу иш улардан ўта чаққонлик ва зийракликни талаб этади. Агар вақтдан адашилса ёки бирон хатога йўл қўйилса сифатга путур етади. Бу ерда сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқариш эса сира мумкин эмас. Харидор бундай маҳсулотни ҳеч қачон харид қилмайди. Оқибат — бу исрофгарчиликка олиб келади.

Тайёр маҳсулотни қадоқловчилар Мария Евтифеева, Санобар Тожиева, хамир қорувчи Мария Самишева, кесувчи Муроджон Маликов, маҳсулот тортувчи Карим Муҳаммадалиев, ишчи Садриддин Толиповлар ўз касбининг усталари бўлиб кетишган. Улар ўз юмушларини шу қадар дўндириб бажаришадики, бу мураббийлар қўлидан ўтган маҳсулот сифати ва хуштаъмлиги билан фарқланиб туради.

Шу ўринда «Хўш, Тошкент булка-кондитер комбинатига қарашли бу фабрика ишчилари ўтган йили ҳамшаҳарларимиз дастурхонига қанча маҳсулот тортиқ қилишди-ю, бу йил қандай режани кўзлашяпти?», деган савол туғилиши шубҳасиз. Юз кишилик жамоага эга бўлган ушбу корхона ўтган йили ўз мижозларига биргина олий навли макарон ва вермишелнинг ўзидан 7200 тоннадан ортиқ маҳсулот етказиб берди. Бу йилги режа эса ундан анча баланд.

Албатта юқоридагилардан корхонада ҳамма нарса яхши, нуқсонлар деярли йўқ экан, деган хулоса чиқармаслик керак. Ҳамма жойда бўлгани каби фабрикада ҳам тўла қувват билан ишлашга тўсқинлик қилаётган муаммолар талайгина. Бироқ янги йил байрами кайфияти ҳали дилларимизни тарк этмаган бугунги хушҳол дамларда улар ҳақида батафсил тўхташни лозим топмадик. Лекин бозор иқтисодиёти даврида ҳамма учун муаммоли бўлиб қолган бир масала хусусида сўз юритмай иложимиз йўқ. У ҳам бўлса корхонага Фарғонанинг Қувасой шаҳридан келтириладиган ун маҳсулотининг танқислигидир. Шу туфайли баъзи кунлари корхонада айрим смена ишсиз қолаётганини ҳам айтиб ўтиш жоиз. Бу ҳақда сўз борганда корхона хизматчилари: «Агар таъминотда узилиш бўлмаса режани икки ҳисса ошириб бажарган бўлардик», дейишади.

Охирида корхона ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи Туроб Ризаевга; «Янги йилнинг биринчи иш кунини қандай кутиб олдингизлар?» деган савол билан мурожаат қилдик.

— Очиғи дастлабки иш кунимиз чакки бўлмади. Ишчи ва хизматчиларимиз тўлиқ ишга чиқишди. Бир кунда 25 тонна маҳсулот тайёрладик, — дея жавоб берди у.

Бизнинг корхонага ташрифимиз эса январь ойининг иккинчи кунига тўғри келганди. Шунинг учун бу кун корхонада эрта тонгдан тўла куч ва яхши кайфият билан бошланганлигининг ўзимиз гувоҳи бўлдик.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

Шаҳримиздаги 5-нон заводида тайёрланаётган оби нонлар кўпчиликка манзур бўлмоқда. Бу ерда меҳнат қилаётган фидойи новвойларнинг ҳар бири ўз касбининг устаси саналади.

СУРАТДА: оби нон тайёрлаш цехида иш қизғин.

* *Шахсий фикр*

АЁЛГА ҲУРМАТ ШУМИ?

Автобусда одам гавжум. Бировнинг биров билан иши йўқ. Автобус бекатга келиб тўхтади. Одамлар навбатма-навбат йўл ҳақини тўлаб пастга туша бошладилар. Шу пайт бир аёл.

— Нега тепасиз! Сизга нима қилдим? — дея зорланди.

— Ўчир овозингни, эркак кишига ҳурмат шуми? Оёғимни босиб, тушиб кетсанг ҳам индамаслигим керакми? — деган дағал овоз эшитилди автобус ичидан.

Аёлнинг ёнидаги эри автобусдан бояги кишини судраб тушиб ёқалаша бошлади. Одамлар уларни зўрға ажратиб қўйишди. Ҳар иккиси ҳам ёқавайрон, бир-бирини шу қадар ҳақорат қилардики!?.. Уларга қараб ўйга толасан киши. Ким ҳақ? Шу тобда иккиси ҳам ўзининг гапини маъқулларди.

Умуман олганда, аёл киши сал эҳтиётсизлик қилган экан, эркакнинг тепиши шартмиди? Эҳтимол аёл ўз қўполлигини сезмагандир. Ҳурматини талаб қилаётган эркак аввало обрўсини сақлаши керак эди, чоғи? Ана ўшанда ҳаммаси тинчгина ҳал бўларди. Аёл эрининг енгилтаклиги-чи?

Ҳаётимизда инсонларнинг бирбирларига меҳр-муруввати йўқолиб бораётганини кўриб дилинг озор чекади. Наҳотки шу қадар оқибатсиз бўлиб кетдик?

Шаҳло ФАЙЗУЛЛАЕВА.

Қонунчилик йўл-йўриқлари

Бизнинг жамиятимизда ижтимоий фойдали меҳнат ҳаёт кечиришнинг асосий манбаларидан бири сифатида жуда муҳим аҳамиятга эга. Айни бир вақтда меҳнат қилиш ҳар бир кишига берилган энг зарур ҳуқуқлардан бўлиб, давлатимиз ана шу ҳуқуқни қонун йўли билан ҳар томонлама ҳимоя қилади.

Иқтисодий соҳада бозор муносабатларига ўтилган бугунги кунда фуқароларнинг моддий ва маънавий фаровонлигини таъминлашда ижтимоий фойдали меҳнатнинг тутган ўрни ортиб бормоқда. Хўш, шундай шароитда фуқароларни ҳимоя қилиш имконини берувчи қандай ҳуқуқий воситалар бор? Фуқаролар меҳнат қилиш билан боғлиқ ҳуқуқларни яхши биладиларми?

Бу ва шунга ўх[illegible] бошқа масалалар б[illegible]сида туғилаётган турли саволларга жавоб тариқасида «Меҳнат қонунчилигидан юз савол-жавоб» деган китобча босилиб чиқди. Халқлар Дўстлиги ордени нишондори Тошкент давлат иқтисодиёт университети ўқитувчиларидан Ю. Турсунов ва Ф. Шодиметовалар томонидан ёзилган ушбу янги нашр орқали фуқароларнинг меҳнат қилиш ҳуқуқлари ва манфаатларини ишончли равишда ҳимоя қилишнинг зарур йўл-йўриқлари ва имкониятлари билан танишиш мумкин.

Қўлланмани ўқиб, ишчи ва хизматчилар ўзларининг асосий ҳуқуқлари, корхона, ташкилот маъмуриятлари билан бўладиган муносабатларининг ҳуқуқий томонларини яхши билиб оладилар. Қисқаси, ушбу китобча меҳнат қонунчилигидан яхши қўлланма бўлиб хизмат қилади.

Акром АКБАРОВ.

* *«Тошкент оқшоми»га жавоб берадилар*

ЧОРА КЎРИЛДИ

ГАЗЕТАМИЗНИНГ шу йил 21 октябрь сонида «Алдоқчи сайёҳлар» сарлавҳали танқидий мақола эълон қилинган эди. Шайхонтоҳур район соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири А. Х. Мирзаев имзоси остида жавоб хати олдик. Унда жумладан шундай дейилади:

«Мақола район тиббиёт ходимлари ўртасида ўқиб эшиттирилди. Муҳокама чоғида газетада кўрсатилган камчиликлар тўғри эканлиги эътироф этилди. Район соғлиқни сақлаш бўлимининг 1992 йил 26 октябрдаги 92-сонли буйруғи билан ўз вазифасига лоқайд муносабатда бўлган 35-поликлиника асаб касалликлари врачи Ш. Ғафуровга, бўлим мудири бўлиб ишлаган, ҳозирги пайтда 42-поликлиниканинг оддий врачи Ш. Султоновга қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Шифокорлар устидан назоратни сусайтириб юборгани ва қўпол хатоларга йўл қўйгани учун бош врач М. Ғиёсовга ҳайфсан берилди. Келгусида ишларни яхши йўлга қўйиш мақсадида тегишли чора-тадбирлар белгиланди».

* *Китоб жавонингизга*

БАРЧА УЧУН ЗАРУР

Республикамиз мустақилликни тўла қўлга киритиш юзасидан муайян иқтисодий, сиёсий, ташкилий-ҳуқуқий чора-тадбирлар мажмуини амалга ошириб келмоқда. Бундай ишларнинг аниқ ифодаларидан бири — Олий Кенгаш ва маҳаллий Кенгашларнинг мустақил ишлаб, фаолият кўрсатиб турганлигидир. Улар республикамизда бўлаётган туб ўзгаришларга ҳуқуқий замин бўладиган Қонунлар, қарорлар қабул қилишмоқда. Уларнинг ижроия идоралари ҳам катта таркибий ўзгаришларни бошидан кечирди: ижро ҳокимиятини мустаҳкамлаш мақсадида президентлик ва ҳокимлар институтлари жорий этилди. Шундай шароитларда Ф. Тўлаганов, А. Ваҳобов, С. Султонов, К. Комилов, У. Чорнёровлардан иборат муаллифлар жамоаси томонидан тайёрланган «Олий ва маҳаллий Кенгашларнинг ҳуқуқий асослари» номли рисоланинг чоп этилиши мустақил давлатимиз вакиллик органларининг янгича фаолиятини тушунишга, яхшироқ англаб олишга доир жуда ажойиб қўлланма бўлади. Айни пайтда у Кенгашларда ишлаётган амалиёт ходимлари учун дастур вазифасини ҳам бажариши мумкин. Чунки мазкур рисолада оддий, оммабоп, равон тилда республикамиз мустақиллигининг дастлабки йилларида вакиллик органлари тизимида юз берган ўзгаришларнинг ҳуқуқий асослари таҳлил этиб берилган.

Гарчи собиқ Совет ҳокимияти даврида «биздаги сайлов системаси энг адолатли, энг демократик» деб қайта-қайта эълон этган бўлсак-да, уларнинг асл моҳияти демократик сайловлардан жуда узоқ ва унинг принципларига зид эканлиги ҳеч кимга сир бўлмай қолган эди. Мустақилликка эришиш, демократия соҳасидаги қўйилган илк қадамлардан муҳими ҳам сайлов системасини демократиялашдан бошланди. Рисоланинг 1-бобида мана шу жараён жуда яхши таҳлил этилган. Шуниси эътиборга лойиқки, рисоланинг муаллифлар жамоаси сайлов системасини фақат оддий таҳлил этиш билан чегараланмай, балки шу соҳадаги ҳали кўп бўлмаган тажрибаларни умумлаштириб, унинг заиф жойларини, ҳаёт талабларига мос келмайдиган томонларини ҳам кўрсатиб берганлар.

Рисоланинг кейинги боби депутатларнинг фаолияти ва мақомига бағишланган. Маълумки, қонун чиқарувчи ва маҳаллий вакиллик органининг унумли ва сифатли ишлаши депутатларга боғлиқ. Айни пайтда депутатларнинг яхши ишлаши, уларнинг мақоми ва фаолияти ҳуқуқий жиҳатдан қанчалик яхши тартибга солинган-солинмаганлигига боғлиқ. Шу маънода бу соҳадаги ҳуқуқий ҳужжатларни ўрганиш ҳам назарий, ҳам амалий аҳамиятга эга. Муаллифлар фақат ҳуқуқий ҳужжатларни таҳлил этиш билан чегараланиб қолмай, балки уларнинг амалда қўлланиши тажрибасини ҳам умумлаштиришган.

Рисоланинг Олий ва маҳаллий Кенгашлар сессияларига бағишланган 3—4 боблари албатта унда муҳим ўринни тутган. Чунки сессиялар — бу Кенгашлар фаолиятининг асосий ташкилий-ҳуқуқий формаси бўлиб, уларда тегишли давлат ва ҳудуд ҳаётининг энг муҳим масалалари кўрилади, ҳал этилади.

Рисоланинг охирги боби халқ депутатлари Кенгашлари ижроия идораларига бағишланган. Унинг зарурлиги шундаки, ҳозирги кунда жамиятимиз ҳаётида умуман ижро ҳокимиятининг мавқеи ошиб бормоқда, чунки бўлаётган иқтисодий, сиёсий ўзгаришлар ижро ҳокимиятини кучайтиришни кун тартибига қўймоқда. Сиёсий ҳаётимиз учун янгилик бўлган Президентлик ва ҳокимлар институтларининг илмий таҳлили ўқувчида катта қизиқиш уйғотиши шубҳасиздир. Муаллифларнинг бу соҳадаги таклифлари, яъни шу институтларнинг тажрибасини умумлаштириб қилган хулосалари амалий аҳамиятга эгадир.

Умуман олганда рисола ўз вақтида чоп этилган бўлиб, Олий ва маҳаллий Кенгашлар тўғрисидаги ҳуқуқий ҳужжатлар мазмуни ва ривожланишини яхши таҳлил қилиб берган, у амалий ва назарий дастур сифатида хизмат қилиши шубҳасиздир. Шу ўринда бир нарсани таъкидлаб ўтишни лозим топардик. Мазкур рисола барча бўғин Кенгашларига қўлланма сифатида жўнатилса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Юқорида айтилган фикрлар, рисола камчиликлардан холи деган маънони англатмайди, албатта. Ҳар қандай илмий изланиш сингари, бу иш ҳам муайян камчиликлардан холи эмас. Рисола ҳажмининг чекланганлиги Кенгашлар фаолиятининг ҳуқуқий асосларининг барча қирраларини очиб бериш имконини бермаган, барча бобларнинг назарий даражаси бир хил эмас. Иккинчи бобда турли сиёсий асарлардан кўчирмаларнинг анчалиги анохронизм бўлиб кўринади.

Кўрсатилган камчиликларга қарамасдан тақриз қилинаётган рисола республикамиз давлат вакиллик органлари ҳақидаги ҳуқуқий ҳужжатларни илмий-оммабоп тарзда баён этиб берувчи, ҳуқуқий давлат шаклланишини ифодаловчи муҳим асар бўлиб, уни китобхонлар ва мутахассислар қизиқиш билан кутиб олишади деб ўйлаймиз.

М. АҲМАДШОЕВА,

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий ходими.

⊙ УСТАХОНАЛАРГА «ҚЎРГАЗМА» ЗАРУРМИ?

⊙ МУҲАББАТНИНГ ЖАФОСИ КЎПРОҚ.

* *Маънавий қадриятларимиз*

КЕЛИНЛАРИМИЗГА ИБО ЯРАШАДИ

Тўйхонага «ёр-ёр» ўлани айтилиб, келинчак кириб келди. Ўзига ҳавас билан тикилган нигоҳлардан ийманиб, ҳаё ва ибо билан, қирмизи ёноқлари ял-ял ёниб келди. У, қайнона бўлмиш онанинг остонага ёзган оқ поёндозга қадам қўяр экан «Илойим қўйган қадамингиз қутлуғ бўлсин», «Шу ерда яйраб-яшнаб юринг» деган хитоблар эшитилади. Ҳамма хурсанд. Айниқса, тўй эгаларининг қувончи чексиз. Онанинг кўзларида севинч ёшлари ялтиллайди. Қўшиқ куйга, рақсга уланади...

Қайси бир қиз мана шундай келин бўлишни орзу қилмайди. Ҳатто қизалоқлар ҳам рўмолни бошига ташлаб: «Ая, мен катта бўлсам келин бўламан-а» дейишади. Ёши улғайган сари кўзига чиройли кўринган нарсаларни яшириб қўяди, ўзига сеп йиғади. Буни кўриб оналар қизининг бўйи етиб қолганидан қувонадилар. Уй тутиш, рўзғорни бошқариш, муомала, кийиниш, борингки, турмушда асқотадиган, барча билганларини унга ўргатади.

Келинлар, бир-биридан сулув келинлар... Мана шундай бахтга эришиш учун қиз бола ҳаётга пухта тайёргарлик кўриши талаб этилади. Аммо, афсуски, бу иш кейинги пайтда сеп йиғишу, мол кўпайтиришдан иборат бўлиб қолмоқда. Оналаримиз қизларини сарполари кўнгилдагидек бўлсагина узатишади. Уларга бораётган уйида ўзини қандай тутиш, қийинчиликларга дош бериш, сабрли бўлишга ўргатиш эса иккинчи даражали бўлиб қолаяпти.

Тан олиш керакки, биз кўп йиллар Оврўпо маданияти таъсирига тушиб қолиб, ўзимизнинг миллий урф-одатларимиз, шарқона удумларимизни унутиб қўйдик. Қадриятларимиз яна тикланаётган бугунги кунда эса ҳар биримиз бу масалага жиддий ёндошмоғимиз зарур.

Қадимдан ўзбек келинлари ўзларининг хулқ-одоби, латофати, назокати, ширинсуханлиги, нозик диди, меҳнатсеварлиги ва садоқати билан ажралиб туришган. Момоларимиз Бибихоним, Моҳларойим, Увайсий бегимнинг сиймоларида кўрамиз энди уларни.

— Ўзбек келини бўлиш, бу кимхобу шойиларга бурканиш, атлас кўйлак-лозим кийиш билан чекланмайди,— дейди суҳбатдошимиз, оқтепалик Раҳима ая.— Қизларимиздан юксак дид-фаросат, нозик муомала маданиятини, каттага ҳурматда, кичикка иззатда бўлишни ҳам талаб этади. Ачинарлиси, ҳозирги келинларимиз ўз вазифаларини бир-икки ойгина деб тушунадилар. Бу нотўғри, албатта. Келин шу хонадонда охиригача келин бўлиб, яхши-ёмон кунга тенг шерик бўлиши керак. Олти ўғилни тарбиялаб, уйлаб, жойладим. Келинларимнинг ҳаммаси яхши. Тўғри, уларга билмаганларини юзларига солмай ўргатдим. Шундай бўлса ҳам баъзида эр-хотин ўртасида келишмовчиликлар бўлиб қолади. Шунда фарзандимга «болам, нима бўлса ҳам яхши гапир, ширин сўз ҳамма нарсага даво» дейман. Шу билан яна тотувлик ҳукм суради.

Аянинг гапларида жон бор. Негадир бизнинг одатга мос бўлган ийманиш, тортинчоқлик келинларимизда йўқолиб бормоқда. Ахир мана шу хислатларга эга бўлган аёлларимиз, теварак-атрофдагиларга сирли, жозибадор кўринишмайдими? Энди эса келин қайнота олдида бемалол болаларини ёмон сўзлар билан уришаверади. Баъзи давраларда қадаҳ уриштириб ичадиганлар ҳам бор. Хўш, нега шундай ахир? Ёки бунга ҳозирги давр сабабчими? Ўйлаб ўйларимнинг тагига етолмайман.

Мен биладиган бир оила арзимаган сабаб билан ажралишди. Нега денг. Эр хотинига оёғини ювиб қўйишни буюрган. Хотин эса буни ҳақорат деб тушуниб, жанжал қилган. Оқибатда оила барбод бўлди. Аёл олий маълумотли экани, хонадонга оёқ ювиш учун келмаганини айтиб, ўзини оқлади. Чуқурроқ ўйлаб кўрадиган бўлсак, бу ерда ажрашиш учун ҳеч қандай асос йўқ. Оёқ ювиш эса сабаб бўлолмайди. Бир ёстиққа бош қўйгач эр-хотин бир тану бир жон бўлиши керак,— деб ўйлайман. Бу ҳақда муқаддас китобларда ҳам зикр этилган. Бу тобеликнинг белгиси эмас, балки энг яқин кишисига бўлган беқиёс ҳурматнинг ифодасидир. Ҳиндларда бир одат бор. Эри ўлгач бева хотин ҳам қўшиб ёқилади. Бундай қараганда бу хўрликдир. Лекин ҳинд аёллари учун бу катта бахт экан. Тўғри, биз ҳиндлар эмасмиз, бундай даҳшатли одатимиз йўқ. Айтмоқчимизки, садоқат, вафодорлик шу даражада кучли уларда.

Оилаларимизда чиройли, шарқона одатларимиз йўқолиб бормоқда. Илгари уйимизга меҳмон келса келин обдаста билан чилопчинни олиб кириб, ўтирганларнинг қўлига сув қуярди. Бундай қилишнинг ўзига хос хислати бор. Келинчак орқали меҳмонларга мезбоннинг ҳурмати билдирилади. Афсуски, кейинги пайтда бу одат йўқолиб кетди.

Миллий удумларимиз — бойлигимиздир. Келинларнинг оқила, хуш хулқли, чаққон, чеварлиги оила тотувлигини мустаҳкамлайди. Шундай экан қизларимиз ана шундай яхши фазилатларга эга бўлишлари учун уларни ёшлигидан тўғри тарбияламоғимиз зарур. Азиз онажону-бувижонларимиз бу борада кўпроқ қимматли насиҳатлари, йўл-йўриқлари асқотишини унутмасликлари зарур.

Назира СОДИҚОВА.

* *Хорижда*

ҚОҒОЗНИ УЙДА ИШЛАБ ЧИҚАРСА БЎЛАДИ

Америкада «Войта» деб номланган, ривожланаётган мамлакатларда техника соҳасидаги муаммоларни ҳал этишда ёрдамлашаётган бир ташкилот қоғоз тайёрлаш усули ҳақида кичик рисола тайёрлади.

Мисрликлар Нил дарёси бўйида ўсадиган папирус ўсимлигидан биринчи бор қоғоз ишлаб чиқарганликлари ҳаммага маълум. Лекин, қоғоз ишлаб чиқаришни 200 йилда хитойликлар амалга оширган. Кейинчалик 300 йилда Япония, VII асрда Ҳиндистон, сўнг Африка ва ниҳоят XII асрда оврўполиклар қоғоз ишлаб чиқара бошлаганлар. XIX асрда Франция, Британия ва Америкада қоғоз ишлаб чиқариладиган махсус машиналар ихтиро қилиниб, кейинчалик у такомиллаштирилган.

Техника жиҳозлари ўзгарган бўлса-да, аммо, қоғоз ишлаб чиқариш усули XX аср ичида ҳам унча ўзгармади. Замонавий машиналарда қоғоз лента шаклида ишлаб чиқарилади. Ҳолбуки, XIX асрдан олдин қоғоз саҳифалар ҳолида бўлар эди. Ҳозир ўртача бир машина билан кунига 90 минг килограмм муқова ишлаб чиқариш мумкин. Лекин, қоғоз ишлаб чиқариш жараёни қадим замондагига ўхшашдир. Яъни, дарахт аввало сувга шимитилиб, қатламлари бир-биридан ажратилади. Сўнг суви силқитилиб, қуритилади.

«Войта»нинг қоғоз ишлаб чиқаришга алоқали рисоласида хонадонларда, кейинчалик кичик корхоналарда оз миқдорда қоғозни қайси шаклда ишлаб чиқариш хусусида маълумот берилган. «Войта»нинг ахборот идораси бошлиғи Рид Мартор қадимги усулни таърифлаб беради: «Лахтак ёки эски нарсалар, шунингдек қайтадан ишлатиш мақсадида ажратилган эски қоғозлар олиниб, аввало улардаги игна, мих, тугмачага ўхшаш темир-терсаклардан тозаланади. Кейин улар кичик-кичик парчаланади. Сўнг сувда 5—6 соат қайнатилиб пиширилади. Шу босқичда аралашмадаги яроқсиз материаллар тозаланган бўлади. Энди навбат тайёрланган хамир қоғозни чайқаб оқартиришга келади. Бу жараён ҳам 6—8 соат вақтни олади.

«Войта»нинг рисоласида хамир қоғоз ҳолига келиши, қуритилиб бир-биридан ажратилиши ва кесилиши ҳақида қисқа маълумот берилган. Шунингдек, хонадонда қоғоз ишлаб чиқариш учун керакли асбоб-ускуналарнинг ва материалларнинг рўйхати берилган. Уйга ўрнатилган қоғоз тайёрлаш машиналарида кўп миқдорда қоғоз ишлаб чиқариш мумкин. Бундай фабрикалар кунига 240 килограмм қоғоз ишлаб чиқариш қобилиятига эга бўлади. Бу техникадан хусусан Ҳиндистонда кенг кўламда фойдаланилмоқда.

«Войта» ташкилоти Танзанияга қоғоз ишлаб чиқарадиган техника ўрнатиб берган. Рид Марторнинг айтишича, бу жараёнда қоғоз хамири тайёрлаш учун аввал ишлатилган қоғоз, эски лахтаклар ёки масса сотиб олинади. Бу материаллардан расм чизадиган сифатли қоғоз, ёзув қоғози, хатжилд, шунингдек кундалик эҳтиёжга керакли бошқа қоғоз материаллар ясалади. Қоғоз кўп ҳолларда картон, тўқимачилик, ёғоч ишлаш ва шиша саноати билан рақобатлашмоқда. Қоғоз турли метall буюмларнинг ўрнини эгалламоқда.

(«Садо», «Америка овози» радиостанцияси эшиттирувлари асосида).

* *Хотин-қизлар кенгашлари ҳаётидан*

АЁЛ ДУНЁНИ ТЕБРАТАР

Шу кунларда шаҳримизнинг барча районларида Хотин-қизлар кенгашларининг ҳисобот йиғилишлари бўлиб ўтмоқда. Улар жорий йил давомида амалга оширган ишлари тўғрисида ҳисоб бермоқдалар. Ана шундай йиғилишлардан бири Бектемир районида ҳам бўлиб ўтди. Йиғилишни район хотин-қизлар кенгаши раиси Хайринисо Мирзажонова очиб, 1992 йил якунлари тўғрисида маъруза қилди. Жумладан, шундай деди:

— Жорий йилда районимиз хотин-қизлар Кенгаши ўз фаолиятини янада яхшироқ олиб боришга ҳаракат қилди. Бугунги кунда районимизда 40 та корхона ва бешта мактаб бўлиб, уларнинг ҳаммасида хотин-қизларга керакли шарт-шароитлар яратиб берилган. Улар иложи борича барча имтиёзлардан тўла фойдаланишга ҳаракат қилишмоқда. Бундан ташқари ҳар бир маҳаллада бошланғич хотин-қизлар кенгашлари фаолият кўрсатмоқда. Улар кўп болали ва кам таъминланган оилаларга яқиндан ёрдам бериб келишаяпти, — деди нотиқ ўз сўзида, — шу билан бирга хотин-қизларнинг маданий ва маънавий ҳордиқ чиқаришлари ҳам кенгашимиз эътиборидан четда қолаётгани йўқ. Дам олиш концертлари, ҳар хил кечалар ва бошқа тадбирлар ўтказишга ҳаракат қилаяпмиз. Республикамизнинг тарихий жойлари ва шаҳарларга саёҳатлар уюштириб турибмиз.

Бунга ўхшаш тадбирларни амалга оширишда бизга Тошкент автотранспорт тажриба комбинати, «Узинтранс» ва «Ўрмон хўжалиги» корхоналари яқиндан ёрдам бериб келаяпти. Шуниси қувонарлики, «Ўрмон хўжалиги» корхонасида меҳнат қилаётган аёлларнинг иш куни иш ҳақи сақланган ҳолда бир соатга қисқартирилган. Бу эса улар учун яратилган қулайликлардан биридир.

— Биз айни пайтда оғир иқтисодий қийинчиликларни бошимиздан кечираяпмиз, — деди сўзга чиққан ЎзХДПси Бектемир район биринчи котиби Раъно Маматқулова, — айниқса, аёлларимиз елкасига оғир юк бўлиб тушаяпти. Чунки аёл ҳам ишчи, ҳам уй бекаси, ҳам она. Шунинг учун мумкин қадар аёлларнинг, кўп болали оналарнинг оғирини енгил қилишга, кўмак беришга ҳаракат қилишимиз керак. Албатта, бу қийинчиликлар ўтиб кетади. Фақат сабр-тоқатли, бир-биримизга меҳр-оқибатли бўлишимиз керак.

Район хотин-қизлар кенгаши қошидаги ёш оналар ва қизлар билан ишлаш шўъбаси раиси Бувинисо Исмоилова ёшларнинг дам олиш вақтлари кўнгилли бўлиши юзасидан турли хил тадбирлар ўтказиш ҳақида ўз фикрларини баён қилди. «Балли қизлар», «Район маликаси» каби тадбирларнинг аҳамияти, айни пайтда ўқувчи қизлар билан кўпроқ тарбиявий ишлар олиб бориш зарурлиги ҳақида сўзлади.

Шунингдек, мунозара ва қизғин баҳслар билан ўтган йиғилишда Тошкент шаҳар хотин-қизлар комитети раисининг муовини Муборак Юнусхўжаева, район хотин-қизлар кенгаши раёсатининг аъзолари Раъно Шоматова, Мор Турсуной, Зинаида Васильева ва бошқалар сўзга чиқдилар. Ҳисобот йиғилиши мунозарали ва қизиқарли ўтди.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

* *Акс садо*

«Жасур Фарҳодларимиз қани?»

⊙ «Тошкент оқшоми» газетасининг «Назокат» саҳифасида эълон қилинган «Жасур Фарҳодларимиз қани?» мақоласи менда катта қизиқиш уйғотди. Шу боис ўз фикримни билдиришга жазм этдим.

Муаллиф жон куйдирганича бор. Қадимдан ўзбек халқи маданияти, урф-одати, ибо-ҳаёси, одоб-ахлоқи билан барчага намуна бўлиб келган. Биз Умар Хайём, ҳазрат Навоий, Ибн Сино, Зебуннисо, Мирзо Бобур, жаҳонгир Темур, Моҳларойимлар авлодидан эканлигимизни унутмаслигимиз зарур. Бутун дунёда уларнинг ақлу-заковатига тасаннолар ўқишади. Ҳозир алломаларимиз турмуш тарзидан озгина бўлса ҳам йироқлашмадикмикан?

Яқинда бир воқеанинг гувоҳи бўлдим. Кўчадан ўтиб кетаётсам бир мўйсафид келаяпти. Йўл ёқасидаги ўриндиқда икки йигит суҳбатлашиб ўтиришибди. Муйсафид уларга разм солди-да, «Ассалому алайкум» деди. Йигитлар салом бериб, ерга қарашди. Отахон мийиғида кулиб қўйиб, ўтиб кетди.

Илгари кўчадан кекса киши ўтиб қолса ёшларимиз қўлларини кўксиларига қўйганча, тавозе билан кутиб олишардику! Наҳотки миллий одатларимизни унутиб қўйдик. Ачинарлиси, юқоридагига ўхшаш ҳолатларни қизларимизда ҳам кузатиш мумкин.

Мен мақола муаллифи каби ҳозирги йигит-қизларимиз Ойбарчину Алпомишлар, Отабегу Кумушбибилар, Анвару Раъноларимизга ўхшашини истайман.

Фотима ОТАХОНОВА.

⊙ Мақолада таъкидланганидек баъзи йигитларимизда инсоф, диёнат йўқолиб бормоқда. Бозорларда, дўконларда тоғни урса талқон қиладиган ёшлар уялмай-нетмай ҳақингиздан уриб қолишади. Улардаги вазминлик, мардлик тобора йўқолиб, булар ўрнини лоқайдлик эгаллаб бораётир. Оқибатда оғир ишларда аёлларимиз ишлашга мажбур бўлишаяпти.

Яна бир томони, мақолада таъкидланганидек, ҳамма айбни йигитларга ағдариш ҳам инсофдан эмас. Агар ҳозирги замон Лайли ва Ширинлари қишлоқда ер чопаётган бўлишса, шаҳарда уялмай-нетмай йигитларга гап отаётган, оиласи, фарзандлари борлигини била туриб севги изҳор қилаётган қизларимизни кўп учратганмиз.

Менимча, бу масалага ота-боболаримиздан мерос бўлиб келаётган шарқона тарбияга асосланган ҳолда ёндошган маъқул. Шундагина ижобий натижаларга эришиш мумкин.

Пўлат АҲРОРОВ.

**Доиранинг садоси, рақкоса таманноси,
Санъатсевар дилларнинг доимо ошноси.**

Рустам Шарипов сурати.

* *Кўпнинг кенгашига*

ҚУДРАТИГА ИШОНАМАН

«Чўмилаётган аёл» суратига қарашга уяламан. Бу санъатни тушунмаслигимданмас. Нимаданлигини ҳам айтиб беролмайман. Аммо, оёқ кийим тузатиш устахонасига кириб, қарийб уч соат давомида шунақа суратларга қараб ўтирдим. Кошки, Дюрер, Рафаэлларнинг қаҳрамонлари каби ички олами ҳам киёфаси каби гўзал аёлларнинг сурати бўлса улар! Йўқ, итмижоз бу нусхаларни ҳатто аёллар сафига қўшиб гапиришга ҳам жирканаман. Бунинг устига турли бўёқлардан турфа рангларга қоришиб кетган сочини, фавқулодда дуч келиб қолсангиз беихтиёр чўчиб кетадиганингиз бир аёл билан (аёлнинг муомаласидан маълум бўлишича, Валодиянинг) устанинг ёт тилда чуғур-чуғур қилиши, ўзи кулиб, ўзи қувониб, гоҳ ўша «Ирина» тутган пирожнию-хурмоларни мойли қўллари билан оғзига тиқиши... баттар асабимни қақшатди.

Бу орада этик ҳам битди. Нархини сўрамасимдан, «60 сўм» деди Валодия.
— 60 сўм?!.

Дастлаб тушунмадим. Ахир, тўғри чок тикиб, икки-уч жойини илиб бериш наҳотки, шунча пул бўлса? «По прейскуранту» деди у яна таъкидлаб. Майли, кийиб кўрай-чи... Не кўз билан кўрайки, у бир ерга йиғиб чандиб қўйилган иплардан қийшайиб қолганди. Қайтадан тикишга мажбур қилдим ва яна ўзим ҳам ўша суратлару, ўша суҳбатларга қараб ўтиришга мажбур бўлдим.

Очиғини айтай, мен «Аълочи октябряту», «ҳозиржавоб пионеру», «авангард комсомол» бўлиб, «Ленин бобом» — менинг бобом» деб қўшиқ куйлаб катта бўлганман. Аммо ўша «Ленин бобом» ҳам девордаги суратлар орасидан икки бармоғи ўртасидан бош бармоғини чиқариб, 1991 йил календари устида кулиб қараб турарди. Кўзимга ёш қалқди, алданганимни, таҳқирланганимни ўйлаб!..

Кўнглим бўшашиб кетишига яна бир сабаб бор эди. Қариндошларимдан бири ҳарбий хизматни тугатиб уйга қайтиб келмади. Унинг абжирлиги, меҳнаткашлиги ва гўзаллиги сабаб, минг бир ташвиқоту тарғиботлар натижасида олиб қолишди. Ўз-ўзидан маълум, ўша ерда у уйланди, уч фарзандли бўлди. Бу орада Тошкентга бир неча марта келиб кетди. Ҳатто қолиш ниятида кўчиб ҳам келди. Аммо боласи ва хотинининг соғлиғига бизнинг иқлимимиз салбий таъсир қила бошлади. Уларни деб, кўнглининг бир парчасини ташлаб, яна қайтиб кетди... Аммо, ўша ердан батамом «кутилиб» нақ 18 йилу 7 ой 23 кун дегандa... қайтиб келди! Чунки уни Эстония ўз фуқаролигига қабул қилмабди. Хотини, болалари борлиги учун вақти-вақти билан, агар улар виза жўнатишса... бориб келиб туриши мумкин эмиш. Начора, қайтиб келиши учун ҳатто куну ойларини санаб юрган укамизнинг ниҳоят, келишидан бошқа иложи қолмади. Аммо, ўзбекнинг болажонлиги, кўнгли бўшлиги-ю кенг феъллиги бор эмасми, соғинади у зурриёдларини, куч-қуввати, ёшлигининг қайноқ лаҳзалари қолган кўчаларга энди сиға олмаслигини билиб эзилади. Кўзим яна суратларга тушди. Кўнглимдан қўшнимнинг гапи кечди:— «Умида опа, газетанинг қудратини кўрдингизми? Эсимни таниганимдан бери кўчамиздан автобус юрганини билмайман. Аммо, икки-уч киши бўлиб «Тошкент оқшоми»га ёзгандик, кўп ўтмай, 92-автобус юрадиган бўлди. Тўғри, ҳозирча бир-икки соатда инқиллаб-синқиллаб ўтиб қўяпти у. Аммо вақти келиб, режа тортар ва маълум вақтда юришга ўтиб қолар... Газетанинг қудрати чиндан ҳам кучли экан. Бўлмасам, неча марта тегишли ташкилотларга мурожаат қилгандик. Иш чиқмаганди. Газетада чиққач, бир-икки ҳафта ўтмаёқ ниятимизга етдик...»

Мен ҳам беихтиёр ўз фикрларимни қандай бўлса шундайлигича газетага ёзгим келди.

Эҳтимол, ўша устахонага (сартарошхона-ю майда корхоналар ҳам шу жумладан) бўйига етган ўғлим билан кирарман. Ота-онам билан, қайин-бўйинлар билан киришга ҳам тўғри келиб қолар. Наҳс босган нигоҳлар, пулга чақиладиган қадду қоматлар олдидан бизни олиб чиқиб кетиш учун битта замбилу, иккита ҳаммол керакмасми шундай пайтларда!? Севимли газетамиз Тошкентнинг қоқ ўртасида, Ўзбекистон рассомлар кўргазмаси биносининг ёнида жойлашган, бошқа устахоналардагиларга ўзбек тилида бўлса ҳам, бизда мезбонларга меҳмонлар қандай муомала қилишлари мумкин эканлигини тушунтириб қўяр. Қолаверса, автобусу трамвайларда ҳам илиб ташланган ўшанақа суратларни ҳам йиғиштириб олинишига ёрдам ҳам берар, деб ўйладим. Чунки мен ҳам бу борада газетанинг қудратига жуда-жуда ишонаман!

Умида АБДУАЗИМОВА.

* *Ҳаёт сабоқлари*

ЙИҒЛАБ ЮБОРМАСАМ БЎЛГАНИ...

Умр тасодифларга тўла экан. Юзингга заъфаронлик соясини қўндирадиган шундай ҳолатлар бўлар эканки, шунда одамларнинг ҳаммаси бевафо бўлиб кўринар экан.

...Иш жойимга дугонам Гулмира кириб келди. У билан чақ-чақлашиб ўтиргандик, эшикдан бир қиз мўралади. Дугонам Гулмирага кўзи тушиб, севиниб кетди.

— Вой, шу ердамисан, ичимга сиғдиролмай сени излаб келдим, — деди у. — Суюнчи бер, Муроджон совчи юборди бизникига.

— Нима? — деди-ю, Гулмиранинг ранги қув ўчиб кетди. — Қайси Муродни айтаяпсан?

— Уни танийсан-ку! Икаламизни бир неча бор кузатиб қўйган-чи...

— Аспирант йигитми?

— Худди ўша!

Мен беихтиёр Гулмирага қарадим: кўзларидаги ёш оловдай кўринди. Унинг йиғлаётганига дугонаси ҳайрон қолди.

— Нега йиғлаяпсан? — сўради у.

— Нима бўлди? — дедим мен ҳам унинг елкасига қўл ташлаб.

Гулмира баттар ўксинди. Бошини столга қўйиб ҳўнграб юборди. Анчадан кейин ўзига келгандай бўлди. Дугонасига «бахтли бўлгин» деб эшиккача кузатиб қўйди. Ўртоғи елкасини қисганча чиқиб кетди.

Иккимиз ёлғиз қолгач Гулмира кўнглини очди:

— Шаҳноза дугонамга совчи юбормоқчи бўлган Мурод билан олти ойдан бери аҳдлашиб юрардик. У менга уйланмоқчи эди. Қанчалар ваъдалар берганини билсанг эди?!...

Гулмира бир аҳволда чиқиб кетгач, ўзимни қўярга жой тополмадим. Уларга қўш муҳаббат изҳор қилган йигит мени ҳам ўз севгисига ишонтирган эди. Мен ҳам шу бугунгача, шу соат, шу дақиқагача Мурод билан бахтли бўламан деган орзуда эдим.

Мурод... Кўзлари ҳамиша кулиб туради. Юриш-туришида ҳар қандай қизни ўзига ром этадиган ажиб бир вазминлик, салобат бор эди. Мен уни шундай ёқтириб қолгандимки, бирор гапида ёлғон бўлиши мумкинлиги хаёлимга ҳам келмасди.

Олдинига улар айтаётган Мурод бошқа бўлса керак, деб ўйлагандим. Афсуски, ўша йигит экан. Қизларнинг (яна бир нечтаси бордир) қалбида беписандлик билан ўзига нисбатан муҳаббат уйғотган Мурод энди вужудимга титроқ солди.

Тасодиф юз бериб икки дугоналар бир-бири билан суҳбатлашмаганда, бугун ҳам Муродни шу меҳру муҳаббат тўла кўзларим билан қарши олармидим. Дарвоқе, у келиб қолса нима дейман? Бўлган гапни айтайми? Йўқ, йўқ! Бундай қилолмайман. Ҳеч нарсани билдирмай, хайрлашаман. Ўзимни ерга урмайман. Бошқа кўришмаймиз, дейман. Фақат, фақат унинг олдида йиғлаб юбормасам бўлгани?! Кўзларимдан ёш чиқмаса бўлгани!

Шаҳло ФАЙЗИЕВА.

* *Сиз балоғат ёшидасиз*

«ЙИГИТЛАРДАН РАНЖИДИМ»

Шундай деб ёзибди муҳарририятимизга мактуб йўллаган толиба қиз Наргиза. У Тошкентдаги дорилфунунлардан бирида таҳсил олаётиб, икки йигит билан муҳаббатнинг тотли лаҳзаларини баҳам кўргани, аммо орадан маълум вақт ўтгач, муҳаббат азобини тортаётгани ҳақида ҳикоя қилган. Биз Наргиза ва у каби сингилларимизни муҳаббатни тор маънода тушунмасликларини истар эдик. Келинг, бир хулоса чиқаришдан аввал Наргизанинг мактуби билан яқиндан танишиб чиқайлик.

«Ўқишга кирган йилим Абдували исмли юртдошим билан танишдим. У ниҳоятда хушчақчақ йигит эди. Тез-тез кинога тушардик, ҳатто уйимизга бирга кетардик. Биздан бахтиёр ёшлар йўқ эди, назаримда. Аммо у бир куни «Бўлди, сенга уйланолмайман» деган ҳали-ҳали эсимга тушса қон йиғлайман. Менинг қизлик иффатим йўқолмаган бўлса-да, курсдошларим, дугоналарим олдида «алданган қиз» деган номни олдим.

Орадан кунлар ўтди. Раим исмли йигит менга севги изҳор қилди. Шунда хонанда Ғиёс Бойтоевнинг:

Ҳеч кимсага ишонмайди
алданган юрак.

Буни сен ҳам чин юракдан
сезмоғинг керак.

деган қўшиғи ёдимга тушди-да, унинг муҳаббатини рад этдим. Кутилмаганда у турникдан йиқилиб касалхонага тушиб қолибди ва таниш йигитдан мен туфайли шу кўйга тушганини айтиб қўйишни сўрабди. Шундан кейин тез-тез касалхонага борадиган, у билан учрашадиган бўлдим. Кейинчалик билсам Раимнинг турникдан йиқилгани мен билан алоқани яхшилашга қўл келган экан. У билан ҳам ҳинд кинофильмларидагидек саргузаштларга бой дамлар бошланди. Раим хоҳлаган нарсамни олиб берарди. Мен ўзимча бахтиёр эдим. Афсуски у ҳам Абдувалидек қўйнимни пуч ёнғоққа тўлдириб юрган экан. Бир куни очиқдан очиқ: «Мени тушун ахир, сен олдин бошқа йигит билан юргансан» деди. Шу-шу йигитларга ишонмайман. Менга ўхшаш содда қизларни лақиллатиб кўнгилхушлик қилиб юрганлар оз эмас. Балоғат ёшига етган тенгдошларим, дугоналарим алданиб қолмасинлар. Улар ёзганларимдан тўғри хулоса чиқариб олишларини истардим.

Наргиза».

Мактубни ўқийману, севимли шоиримиз Абдулла Ориповнинг қуйидаги мисралари ёдимга тушади:

Гар муҳаббатнинг ҳаётда
турфа хил бозори бор,
Ошиқ аҳлин лек муҳаббатга
етишмай зори бор.

Ҳа, баъзи ёшларимиз, балоғатга етганда шунчаки муҳаббат бозорида юриб, бу муҳаббатга етишмай зор бўлиб қоладилар. Кейинчалик эса бошқа биров билан ҳаётларини боғлаганларида бу ўз таъсирини кўрсатишини хаёлларига ҳам келтирмайдилар.

Шуниси ҳам борки, ҳаёт ўз ҳукмини ўтказаверади. Қизларимизга энг аввало ақл берсин, дегим келади. Улар турмушимиздан ўз ўринларини топиб кетишлари учун иболи, ҳаёли бўлишлари кўп жиҳатдан ўзларига боғлиқ.

Эркин ЭСИРГАЕВ.

⊙ Дайдининг боши тошга тегди

⊙ Сичқоннинг ини минг танга

⊙ Ҳамтовоқлар тумшуғидан илинди

** Қўриқлаш воситалари такомиллашмоқда*

«ЧАҚИРИЛМАГАН МЕҲМОНЛАР»ДАН ҲИМОЯЛАНИШ МУМКИНМИ?

Ўғрилик — ҳар қандай жамиятнинг энг оғриқли муаммоларидан биридир. Айниқса, иқтисодий таназзул даврларида осон йўл билан пул топиш истагидалар сони кескин кўпаяди. Афсусланарлиси шундаки, ана шундай ножўя ишлар билан аксарият ҳолларда кучқувватга тўлган, ғайратли йигитлар машғул бўладилар. Мисолларга мурожаат қилайлик.

26 октябрь куни Спутник мавзесидаги хонадонлардан бирига кимдир ойна орқали кириб 8 турдаги нарсаларни олиб чиқиб кетган. Зудлик билан шу ерга етиб келган милиция ходимлари жиноят «муаллифи» — шаҳар мактабларидан бирида таҳсил оладиган 9-синф ўқувчисини қўлга олдилар.

30 октябрь тунда номаълум шахслар Чилонзор мавзесидаги гаражлардан бирининг қулфини бузиб ундаги аравачали мотоциклни ўғирлаганлар. Яширинишга уриниш пайтида эса милиция ходимлари томонидан ушланганлар. Маълум бўлишича, улар шаҳардаги ҳунар-техника билим юртларидан бирининг ўқувчилари эканлар.

Шуни ҳам алоҳида таъкидлаш жоизки, осон йўл билан пул топиш пайига тушганлар, давлат мулкига ҳам тажовуз қилмоқдалар.

30 октябрнинг кунботар пайтларида тўқимачилик комбинати ёнидаги Қушбеги кўчасида хизмат вазифасини ўтаётган Яккасарой район ички ишлар бўлими инспектори мазкур корхонага тегишли «ЛАЗ» автобусини тўхтатган. Текшириш мобайнида ҳайдовчи ўғирланган 160 метр матони олиб кетаётганлиги маълум бўлган.

Кўпинча биздан, хонадонларимизни ўғрилардан ҳимоя қилишга қодир бирон-бир мукаммал восита борми, дея сўраб қолишади. Тўғри ҳеч бир восита хавфсизлигингизни юз фоиз таъминлолмайди. Лекин қатор хавфсизлик қоидалари борки, уларга амал қилган ҳолда хусусий ва давлат мулкини асрашни таъминлашга эришиш мумкин. Шундай воситалардан бири 40 йил муқаддам тузилган марказлашган қўриқлаш системасидир.

Бугунги кунда Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси бўлинмалари томонидан 3.574 та халқ хўжалиги иншоотлари ва фуқароларнинг 17.627 хонадони мунтазам равишда қўриқлаб келинади. Қўриқчилик ишлари асосан икки йўналишда, яъни бевосита ходимларимиз ёки марказлашган қўриқлаш нуқтасидан олиб борилади. Лекин ҳар икки ҳолатда ҳам ўртадаги муносабатлар бир шаклдаги шартнома асосида келишиб олинади. Биз билан шартнома тузган хонадон эгаси ёки давлат корхонаси маъмурияти ўзига хос «суғурта»га эга бўлади, чунки махсус бўлинмалар қўриқлаётган иншоотларга етказилган моддий зарарнинг барчасини тўлайди.

Лекин масаланинг иккинчи томони ҳам бор. Юқорида тилга олинган шартномада биз билан ҳамкорлик қилишни истаган ташкилотлар мутахассисларимизнинг иншоотларнинг техник жиҳатдан жиҳозланиши йўлидаги маслаҳатларини инобатга олишлари, ҳудудидаги бинолар режасидаги ўзгаришлар, янги қурилган маъмурий-хўжалик, омбор ва бошқа иншоотлар ҳақида тўлиқ ва ўз вақтида маълумот бериб туришлари лозимлиги таъкидланган. Афсуски, аксарият ҳолларда бу мажбуриятлар бажарилмаяпти.

Янги қурилган бинолар эса йилда бир маротаба ходимларимиз томонидан ўтказиладиган махсус текширувлар давридагина аниқланаяпти. Бундай ҳоллар эса қўриқлаш ишларини анча қийинлаштираяпти. Қолаверса, бу нарса шартномага имзо чеккан томонлар ўртасида англашилмовчиликлар келтириб чиқармоқда. Ваҳоланки, шартнома иловасида, «қўриқчилар фақатгина рўйхатда зикр этилган бинолар хавфсизлиги учун моддий жавобгардирлар», деб ёзиб қўйилган.

Тан олиш лозимки, йил бошидан бери биз билан шартнома тузувчилар сони камайди, баъзилари ўз кучини йўқотди. Бунинг қатор сабаблари бор.

Биринчидан, ҳаётимизга бозор иқтисодиётининг кириб келиши саноат маҳсулотлари, транспорт ва алоқа хизмати нархининг кескин ошишига олиб келди. Қолаверса, фуқароларнинг иш ҳақи, нафақаси миқдори ҳам кўтарилди. Буларнинг барчаси қўриқчилик хизмати қийматининг ҳам ошишига сабаб бўлди. Масалан, 1 январдан 1 сентябргача бўлган вақт мобайнида бир қўриқчилик соати нархи 7 сўм 34 тийиндан 18 сўм 11 тийинга етди.

Унча катта бўлмаган, бунинг устига давлат тасарруфида бўлган корхоналардан эса бу катта маблағлар талаб қилади. Оқибатда шартномалар муддатидан илгари кучини йўқотмоқда.

Иккинчидан, қўриқчи бўлинмаларининг ишлаб чиқаришда тартиб-интизомни мустаҳкамлаш йўлидаги хатти-ҳаракатлари баъзи бир корхона, ташкилотлар раҳбарларига ёқмаяпти.

Учинчидан, республикалараро иқтисодий алоқаларнинг узилганлиги кам даромадли корхоналарнинг тугатилиши ёхуд қайта ташкил этилишига олиб келди.

Яна бир энг ишончли ва умидли соқчилик турларидан бири — марказлашган кузатув системасидир. Мазкур услуб-тартиб-қоидалар бузилганлиги ҳақидаги маълумотлар асосида фаолият кўрсатади. Унинг таркибига кирувчи гуруҳ аъзолари томонидан шу кунгача 145 жиноят очилди, 459 марта чақирилмаган «меҳмон»лар кўз остиларига олган жойлари остонасидан қайтарилди, 179 жиноятчи эса қўлга олинди.

Албатта, техник воситаларнинг 70-йиллар даражасида эканлиги, ёнилғи етишмаслиги, фойдаланилаётган автотранспорт воситаларининг 60 фоиздан ортиқроғи ўз хизматини ўтаб бўлганлиги, зарур эҳтиёт қисмларнинг йўқлиги табиийки, қўриқчи бўлинмалари ишининг сифати ва тезкорлигига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Бугунги кунда мутахассисларимиз замонавий электрон машиналар, компьютер техникасининг сўнгги намуналарига таянган ҳолда янги системалар устида изланиш олиб бормоқдалар, қатор маҳаллий ишлаб чиқариш корхоналари билан ҳамкорлик қилмоқдалар. Албатта, буларнинг барчаси дастлабки даврларда бир қанча маблағ сарфлашни талаб этади, лекин фуқаролар ва давлат мулкининг хавфсизлигини таъминлашга йўналтирилган янги воситалар ўзининг каммеҳнат талаблиги, сифати билан тез орада ўзини қоплаши муқаррар.

Радик СОЛИЕВ,
Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси матбуот гуруҳи ходими, милиция лейтенанти.

СУРАТЛАРДА: хонадон ўғриларининг «касб қуроли»; чақирилмаган «меҳмон»лар ташрифидан кейинги манзара.

Муаллиф суратлари.

** Ҳукм ўқилди*

ҚОТИЛ КИМ?

Пётр ишдан қайтишда онасини кўрмоқчи эди, бироқ у уйида йўқ экан. У ўз ҳовлисига кириб хотинидан ойисини сўради.

— Йўқ, ойим келмади-я, кучук ҳам овқатсиз қолди. — деди хотини.

— Бирон жойга чиққандир, — қўшимча қилди Пётр. Пётр онаси билан бир кўчада яшар, орада фақат 2-3 хонадон бор эди, холос. Кунда бир неча бор кўришиб туришарди. Кампир кунига 2-3 маротаба кучукка овқат олиб чиқиб берар, келини, набираси билан суҳбатлашиб чиқиб кетарди. Пётр эса мотоциклини ойисининг ҳовлисида сақларди.

Ана келар, мана келар, деб ойисини роса кутишди, йўқ, ундан дарак бўлмади. Тоқати тоқ бўлган Пётр тунги соат 10 да онасининг ҳовлисига борди. Кўча эшик қандай очиқ қолган бўлса, шундайлигича турибди. Аммо уйнинг эшиги қулфлоғлиқ. У чўнтагидаги ўзининг калити билан эшикни очиб, ичкарига икки қадам босган ҳам эди-ки, қоронғида бир нарсага қоқилди. Чироқни ёққач не кўз билан кўрсинки, гиламга ярим ўралган ҳолда онаси ётарди. Шу лаҳзада миясига осмон босиб тушгандек, юраги увишиб тўхтаб қолгандек сезди ўзини ва ўтириб қолди.

Тез орада жиноят юз берган жойга Миробод район ички ишлар бўлими ходимлари, экспертлар келишди. Қаттиқ жисм билан кампирнинг юзига, бошига, жағига, бўйнига, елкасига, икки тиззасидан юқорироқ қисмига уриб жароҳат етказилгани, томоғидан қаттиқ бўғиб ўлдирилгани аниқланди. Гувоҳлар иштирокида яна шу нарса аниқландики, марҳум М. Чегрованинг ҳар куни тақиб юрадиган тилла зираклари қулоғида йўқ, бўйнидаги тилла занжири ҳам кўринмасди. Бундан ташқари уйдан жами 39 минг 360 сўмлик буюм ва кийим-кечаклар йўқолганди. Хулласи калом қароқчиларча ҳужум қилиб уй соҳибасини ўлдирган ва унинг мол-мулкларини ўғирлаб кетганлар кимлару улар неча кишидан иборат деган савол ҳар бир милиция ходимининг бошини қотиради...

Ашгабад поезди жўнаб кетишига бир неча дақиқа қолганди. Милиционер буфетдан шошиб чиқаётган бир йигитни тўхтатиб, ҳужжатини кўрсатишни сўради.

— Исмим Валерий, фамилиям Колбаев, марҳамат, мана паспортим, — деди йўловчи йигит. Милиционер паспортни варақлаб кўрди-да: «Пропискангиз йўқ экан. Текшириб кўришимиз керак, қани юринг». — дея милиция бўлимига олиб кетди...

Қабул пунктида Валера Колбаевга ўхшаган ҳеч қаерда ишламайдиган, пропискасиз, уй-жойи йўқ дайдилар шунчалик тўлиб кетибдики, ҳаттоки нафас олиш қийин экан. Куни билан дайдиб, ниҳоят «катта ишни» бажариб, оғзим ошга етди, деганида милиционер қўлига тушиб, шу ерга келтирилгани Валерага жуда алам қиларди. Чарчаган бўлишига қарамай ҳеч ухлолмасди. Кўзи уйқуга илинган заҳоти туш кўрар, тушида кампир гўёки титроқ қўллари билан юзига чанг солиб юлиб, олмоқчи бўларди. Бу ҳол бир эмас бир неча кун такрорланди. Хуллас, марҳум кампирнинг руҳи унга сира тинчлик бермади. Унинг кўзлари киртайиб, ранг-рўйи ёмонлаша борди.

Ниҳоят у жиноят қидирув бўлими ходимига 1992 йил 10 февраль куни Новосибирскдан Иркутск — Тошкент поезди билан Тошкентга келгани, шу кеча Тошкент вокзалида тунаб, 11 февраль соат 16 ларда темир йўл вокзалига келиб, яшаш жойини қаердан топиш мумкинлиги юзасидан бош қотирганлиги, шу пайт бир аёл келиб «Келишолсак, менда бир жой бор», деганини, уйига бирга боргач, мақсади ўзгариб уни уриб гум қилиб, буюмларини олиб вокзалга келганида тартиб посбонлари томонидан ҳибсга олинганлиги ҳақида гапириб берди.

В. Колбаевнинг кўрсатмаси гувоҳлар иштирокида текширилди. Барча исбот-далиллар диққат билан аниқланди ва иш судга оширилди. Калаванинг учи гўёки топилгандек эди.

Ниҳоят жиноятчи қора курсига ўтиргач, суд раисининг: «Қани, содир қилган жиноятингиз ҳақида рўй-рост гапиринг. Фақат рост гапиришингиз жазо чорасини енгиллатади» деган сўзларидан сўнггина бўлган воқеа ҳақида бор гапни рўй-рост гапириб берди.

Валентин Колбаев: «Терговда марҳума уйига бошлаб борди», деб, нотўғри кўрсатма бергандим. Ўша куни эрталабданоқ бир шишадан арақ ва вино сотиб олгандим. Кун бўйи ичдим. Вокзалга келгач, аэропорт томонда квартира топиш мумкинлигини бир кишидан эшитиб автобусга ўтирдим. Аэропортга 2 ёки 3 бекат етмай, тушиб қолдим. Йўлда кетаётиб, Красноводск кўчасининг 13-хонадони дарвоза эшикчаси очиқлигини кўриб қолдим. Уй эгаси бўлса, квартира сўрамоқчи, бўлмаса бирон нарсасини ўғирламоқчи эдим. Хонадон эшиги юзига ёпиб қўйилган экан. Тутқичидан тортсам эшик очилди. Дастлаб залга, кейин иккинчи хонага кирдим. Шу пайт ҳовлида оёқ товушини эшитиб, залга чиқдим. Залга аёл киши кириб эшикни беркитди. Мени кўриб қолгач: «Сен бу ерда нима қиляпсан», — дея сўради. Рост гап, жуда қўрқиб кетдим. Ҳозироқ мени ушлаб милицияга топширсачи, деган фикр миямга келди. Чап қўлим билан ёқасидан ушлаб ичкари томон қаттиқ силтадим-да, ўнг қўлим билан юзига урдим. Ўнг қўлимда қўлқоп бўлиб, ичига махсус қўрғошин ўрнатгандим. Аёл полга йиқилди. Лекин яна ўрнидан турди. Яна, яна мушт туширдим. Ниҳоят бўғдим. Типирчилаб, типирчилаб бўшашди-ю, гурс этиб полга йиқилди. Анчамунча буюмлар, кийим-кечакларни сумкага жойлаб чиқиб кетмоқчи эдим, оёғим гиламнинг чеккасига урилди ва гилам жасадни ярмигача беркитди. Шу пайт унинг қулоғидаги тилла зиракни, бўйнидаги тилла занжирни ечиб олдим-да, чўнтагимга солдим. Чўнтагини титкиласам уйнинг калити бор экан. Уй эшигини қулфлаб, темир йўл вокзалига бордим. У ерда бир киши билан танишиб қолдик. Ўзини Сергей Свиридов, деб таништирган бу киши билан иккимиз Ашгабадгача билет сотиб олдик. Поезд жилгунича йўлда овқатланиш учун буфетдан озиқ-овқат сотиб олмоқчи бўлдик. Ўғрилик моллар жойланган сумкани буфетга кираверишдаги йўлак бўйида Свиридовга бердим-да, ўзим буфет томон бир неча қадам қўйгандимки, қаршимдан милиция ходимлари чиқиб тўхтатишиб, паспортимни текширишди. Сўнгра милиция бўлимига олиб келишди. Пропискам йўқлиги учун қабул қилиш ва тақсимлаш пунктига юборишди. Бундан кейингиси эса ишда ёзилган. Фақат рост гап. Марҳумани ўлдириш ниятим йўқ эди. Шунчаки ҳушсиз қилиб, пул, буюмларини олмоқчийдим, холос. Бекор қилган эканман. Нуқул тушларимга кириб тинчлик бермаяпти. Бор гап шу. Рўйи-рост гапирдим. Энди қандай жазо берсангиз ихтиёр ўзингизда»

Суд В. Колбаевга жазо белгилашда унинг уч карра судланиб жазо муддатини ўтаб чиқса-да, ўзига тегишли хулоса чиқармаганини, фойдали меҳнат билан шуғулланмай, дайдилик қилиб юргани, жиноятга қўл уришда маст ҳолда бўлганлигини жиноятни оғирлаштирувчи ҳолат деб топди. Бироқ ўз қилмишини очиқ-ойдин гапириб, қотиллик қилганлигидан судда пушаймонлигини назарга олиб Колбаев Валерий Анатольевич 13 йил муддатга озодликдан маҳрум этилди. Шунингдек, В. Колбаевдан жабрланувчи П. Чегров фойдасига 39 минг 360 сўм ундириб берилиши ҳақида ҳукм ўқиб эшиттирилди.

Холмуҳаммад МУИДИНОВ.

⊙

Тошкентнинг икки асосий «дарвоза»си — Жанубий вокзал ва аэропорт шаҳримизнинг Яккасарой районида жойлашган. Бу албатта район ички ишлар бўлими ходимларидан зўр масъулият ва жавобгарлик ҳиссини талаб этади. Шуниси қувонарлики, мавжуд қийинчиликларга қарамай жиноий ишларнинг очилиши бўйича район шаҳар бўйича энг юқори кўрсаткичлардан бирига эгадир. Бунда албатта район ИИБ тергов бўлинмасида хизмат қилаётган осойишталик посбонларининг ўз ўрни ва ҳиссаси бор.

СУРАТДА: тергов бўлинмасининг терговчилари (чапдан ўngга) милиция катта лейтенанти Ж. Қодиров, милиция капитани Т. Абдуалиев ва катта лейтенант К. Умматқуловлар навбатдаги вазифа юзасидан маслаҳатлашмоқдалар.

Р. Акбаралиев сурати.

⊙

** Машина ўғрилари изидан*

ИНТИҲОСИ БОР

Ҳозир айрим ёшларнинг меҳнат билан шуғулланишга тоби йўқ. Қандай қилиб бўлса-да, енгил пул топиш йўлини излайди. Бироқ осон пул топишнинг ўзи бўлмайди. Бунга интилганлар эса билиб-билмай жиноятга қўл уради.

Баҳром май ойида армиядан йигитлик бурчини ўтаб қайтди. Бир ойча дам олиб ўйнаб юрди. Қарасаки, ота-онаси ҳамёнига ҳар куни пул солиб қўйяпти. Шу тариқа у енгил ҳаётга кўникди. Ўзига ўхшаган бир-иккита ошнолар орттирди. Ишга ёки ўқишга кириш ўрнига, осон пул топиб енгил яшаш йўлларини қидира бошлади. Бу ишда унга бекорчиликда орттирган ошнолари устозлик қилишади.

Маълумки, ҳозирги вақтда ҳамма нарсанинг нархи осмонда. Бунинг устига кўп зарур нарсалар тақчил. Айниқса, автоэҳтиёт қисмларни айтмайсизми... Бу ёғини кўрсангиз, юқоридаги ошнолар йиғилишиб, гапни бир ерга қўйишиб, машина олиб қочиб уни эҳтиёт қисмларга ажратиб сотиб пул қила бошлашди. Бироқ ўйин-кулги, кайф-сафо, айшу ишратнинг чиқими шу қадар кўтарилиб кетдики, қилинаётган майда-чуйда ишлар харажатни қоплай олмай қолди. Нима қилиш керак? Дарҳақиқат қилаётган «иш»лари қинғир бўлсада, унинг кўламини кенгайтириш зарур экан деган хулосага келишди. Бинобарин, Тошкент шаҳридан гумдон қилаётган машиналарни қўшни Қозоғистоннинг Чимкент вилоятига олиб ўтиб эҳтиёт қисмларга бўлиб ёки туришича сотиб юбора бошладилар. Бу йўлда ҳеч қандай тубанликдан ҳам қайтмай қўйишди.

Ўтган йилнинг октябрь ойи бошларида Баҳром ҳамтовоғи Вали билан Жанубий вокзалда 7-такси саройининг «Волга» автомобилига мижоз бўлиб ўтирди. Мақсад эса битта — нима қилиб бўлса ҳам машинани эгаллаб олиш. Бу шум ниятли шахслар машина Тошкент районининг хилват кўчаларидан бирида кетаётганида ҳайдовчидан тўхташни илтимос қилишди. Машина тўхтаб улгурмай ҳайдовчининг бўйнига арқон солиб бўғиб ўлдиришди. Бунга ҳам қаноат ҳосил қилмай яна қўшимча равишда саккиз ерига пичоқ ҳам санчишди. Сўнгра қўл-оёғини боғлаб Келес дарёсига ташлаб юборишди. Машинанинг харидоргир қисмларини ечиб олиб, қолганини ёқиб юборишди. Уч фарзанднинг отаси, рўзғор тебратиш мақсадида ишга чиққан бир бегуноҳ ҳайдовчи икки разилнинг айшишрати йўлида қурбон бўлди. Фарзандлари, аёли, яқинлари чирқиллаб қола беришди.

Баҳром билан Вали эса ҳамтовоқлари билан саноқли кунларда қўлга тушишларидан беҳабар фаолиятларини янада кенгайтиришди. 30 ноябрь куни улар Юнусобод даҳасидаги 5-мавзеда истиқомат қилувчи қариндошлариникига меҳмонга келган андижонлик Қ. Раҳимовнинг М 2610 АН рақамли ВАЗ—2101 автомобилини олиб қочиб кетишади. Машинанинг айрим эҳтиёт қисмларини ечиб олиб, ўзини Чимкент вилоятида сотиб юборишди. Орадан 8 кун ўтгач кечки соат 20 ларда Амир Темур кўчасидан Й. Музаффаровнинг ВАЗ-2106 автомобилини ҳам гумдон қилишади ва Сариоғочга олиб бориб пуллашади. Шу орада яна 5 мавзедан С. Теннинг ВАЗ-2103 маркали автомобилини олиб қочишга уринишади. Бироқ унда тўқнашув содир қилишгач, машинани ташлаб ўзлари қочиб кетишади.

Қинғир ишга қўл урдингми, жиноят содир этдингми, барибир ишингнинг охири вой. Баҳром, Вали ва уларнинг ҳамтовоқлари билан ҳам худди шундай бўлди. Сўнгги ой мобайнида олиб борилган кузатувлар натижасида уларнинг барча алоқалари ўрганилди. Ва натижада ушбу жиноятчи гуруҳ аъзоларини қўлга олиш операцияси ўтказилди. Операция чоғида нафақат машина олиб қочарлар, балки ўғирланган ва олиб қочилган машиналарни сотиб олувчи қозоғистонлик шахслар ҳам жиноят устида қўлга олинди.

Ушбу баён этилган ҳодиса юзасидан ҳозир тергов ишлари давом этаётганлиги учун жиноятчиларнинг номлари ўзгартирилиб берилди.

Бу жиноятчи гуруҳнинг қўлга олинишида Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармаси жиноят-қидирув бўлимининг бошлиғи С. Б. Семашкин, шу бўлимнинг катта назоратчиси М. Т. Каримов ва бўлим назоратчиси У. Ҳусановларнинг хизматлари таҳсинга лойиқ. Яна шуни ҳам таъкидлаш керакки, кейинги бир ой ичида бу ходимлар иштирокида 10 дан ортиқ шу каби жиноятлар очиб ташланди.

Рамзиддин МУҲИТДИНОВ,
Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармаси ходими, милиция катта лейтенанти.

ТИЖОРАТ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ЭЛЕКТР ҚУВВАТИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЭЛЕКТР ТАРМОҚЛАРИ БУЗИЛГАН ВАҚТДА қуйидаги телефонларга қўнғироқ қилсангиз, **СОЗЛАШ ИШЛАРИНИ ТЕЗЛАШТИРИШГА ЁРДАМ БЕРАСИЗ.**

1. Акмал Икромов ноҳияси — 741481
2. Чилонзор ноҳияси — 771972
3. Шайхонтоҳур ноҳияси — 788711
4. Собир Раҳимов ноҳияси — 424695
5. Юнусобод ноҳияси — 246293
6. Мирзо Улуғбек ноҳияси — 675824
7. Ҳамза ноҳияси — 334310
8. Бектемир ноҳияси — 903443; 61369
9. Миробод ноҳияси — 911592
10. Яккасарой ноҳияси — 501967
11. Сергели ноҳияси — 583860

Тошкент шаҳар электр тармоқлари корхонаси.

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов районидаги араб тили чуқур ўргатиладиган 1-ўрта мактаб томонидан Аҳророва Дилором номига 8-синфни тугаллаганлиги ҳақидаги 1985 йилда берилган 079534 рақамли йўқолган шаҳодатнома

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ташкилотлар, корхоналар ва кооперативларнинг раҳбарлари диққатига!

«ШАРҚ» НАШРИЕТ МАТБАА КОНЦЕРНИ

идора китоблари, ҳар хил ён дафтарчалар, китобча ҳолига келтирилган босма иш қоғозлари, конспектлар ёзиш учун дафтарлар ва бошқа қоғоз маҳсулотларини

ТАЙЁРЛАБ БЕРАДИ ВА СОТАДИ

Маҳсулотлар олдиндан ҳақ тўлаш шартларида ва нақд пулга сотилади.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Ленинград кўчаси, «Шарқ» нашриёт - матбаачилик концернининг хизмат биноси.

Маълумотлар олиш учун телефонлар:
33-58-72, 33-50-75,
33-84-78, 33-80-07,
33-90-50.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ:
700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР:
қабулхона —32-53-76,
хатлар — 33-29-70,
32-53-79;
эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича
32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.30. ■ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Буюртма Г—13